

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Izjava vsak dan zvečer izvešči nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Pisarniška številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Iredentisti in Iredentarij.

Dunaj, 13. nov.

Pred par dnevi je postavil dr. Gross, oficijalni govornik nemškega Nationalverbanda, na laž vse one, ki vedno kriče, da so Nemci »državo vzdržujoči« narod, priznal je, da niso za politiko avstrijskih Nemcev merodajne koristi države, temveč cilji nemškega nacionalističnega šovinizma. V parlamentarnem poročilu so te besede izbrisali, v stenografskem zapisniku jih predrugačili in smiselno preobrnili.

Včeraj na jih je dunajska javnost potrdila s tako eklatantnimi nezasišnimi dokazi, da stoje v avstrijski zgodovini zapisane za neizbrisljivimi, v kamen zasekanimi črkami.

Trije člani nemškega Nationalverbanda posl. Wedra, Waber in Schürff, ter »divji« radikalec dr. Pollauf so sklicali v dunajski rotovz protestno zborovanje proti češkemu šolam in italijanski fakulteti. Živahna agitacija je nagnala v veliko ljudsko dvorano nad 3000 ljudi. V nezasišnih besedah je pričelo hujkanje proti vsem nemškemu narodom. posl. Wedra je stopnjeval svoj govor od fraze do fraze v zasramovanju Slovanov, v denuncijah na slovanske politike — Kramar in Klofač sta veleizdajnika, ki se pripravljata prodati državo Rusom in Srbom in kjer bi se še našel kak »sovražnik«. In takoj za tem denuncijantom se dvigne posl. Pollauf ter v najostrejših napadih grozi z »nemško jezo« ne le državi temveč cesarju in dinastiji. In pesti se dvigajo, oči se iskrijo, usta se penijo in množica izbruhne v krike proti vladarju in rodbini Habsburški, ki jih ni mogoče reproducirati. In v silnem kriku se naenkrat rodijo oduševljeni klici »heil Hohenzollern, heil Wilhelm« — »Wacht am Rhein« zaključuje to praveč nacionalistično veleizdajniško orgijo. Bled kakor smrt stoji ob zidu c. kr. politični komisar, a ne najde besede, da bi razglašal množico, katere divji instinkti bruhaajo v klicih, ki segajo tja doli do dvornega grada. — Poslanec Pollauf je jurist doktor, posl. Wedra, nadučitelj, tretji govornik dr. Waber — c. kr. politični komisar, podpredsednik društva državnih uradnikov.

Predstavimo si ozadje teh dogodkov. Nemški narod v Avstriji ne

bi bil nikoli dosegel one politične nadvlade, nikdar bi se ne bil niti kulturno niti gospodarsko povzpel na ono stališče, ki ga danes zavzema, da bi ne bila stoletna državna politika, ki je bila obenem politika dinastije videla v njem edino oporo »raznorodne monarhije, da ni bila naša državna ideja obenem nemška ideja. Ne toliko svoji sili, kakor vsestranski podpiri države in vladarske hiše se imajo Nemci zahvaliti za to, kar so. Dinastično čustvo, patrijotični duh — kje jih naj vladar in država iščeta, če ne pri onem narodu, katerega je pestovala tisočleta Avstrija z desetkratno materinsko ljubeznijo, in poleg katerega so bili ostali narodi zapuščene sirote?

In kaj vidimo? Nemška množica, kateri pove brezvestni ljudski zastopnik, da hočejo češki someščani »pomočjo vlade« ustanovljati svojim otrokom narodne šole, in da hoče »c. kr. vlada« ustanoviti na Dunaju italijansko fakulteto, kateri denuncirajo častiti člani nemškega Nationalverbanda ne le Klofača in Kramarja temveč — cesarja samega, da je baje dal v l. 1864 (!!) za češke šole 1000 kron grdi avstrijsko državo in njegovega vladarja in odkrito demonstira za ono dinastijo, ki se je v boju proti habsburški hiši povzpela na mogočni današnji prestol!

Vtisk tega prizora mora ostati neizbrisen, in neudeleženi poslušalci teh odurnih scen je s strahom pričakoval kdaj udere v dvorano oborožena sila, da se polasti teh 3000 slučajev veleizdajstva in razžaljenja veličanstva. Nič se ni zgodilo. Zapri sam oči ter pomisli na Ljubljano. Takrat, ko so zbirali darove za nemško gledališče, bi naj se bilo prigodilo kaj podobnega (ne enakega!) — kaj presteže žrtve in leta, kdo si more predstaviti, kako bi se bilo nam Slovencem v takem slučaju godilo, kdaj bi bilo dovolj pokore za celi narod . . . ?

Na Dunaju nič. Pač je javnost danes nekoliko razburjena, toda listi molče po večini in zlasti oficijozna glasila (Freundenblatt!) poročajo o shodu, kakor o navadni vsakdanjosti. In kdor se čuti primoranega sprejeti odkritejšo besedo, blazi in negira, in koncem koncev je bila včerajšnja prirediteljeva dejanja »neodgovornih elementov« . . . Nemški Nationalverband je hotel odkloniti vsako odgovornost in proglasa, da dr. Pollauf ni njega član. Toda Wedra, Wa-

ber in Schürff so člani nemško-nacionalnega kluba, kot katerega poseben zaupnik sedi v kabinetu dr. Hohenburger, upravitelj justice in svetovalec cesarjev! In Wedra, Waber in Schürff so govorili skupaj s Pollaufom, mirno govorili tudi še potem, ko je antidinastična demagogija že davno prekoračila vrhunec! Nemški Nationalverband, v katerega taboru je tudi vse Nemstvo slovenskega juga, zamažaj odklonil in blazi: včerajšnja krivda je tudi njegova krivda in njegovo ime ostane za vedno zvezano z včerajšnjim veleizdajniškim izbruhom nemških nacionalcev.

Nostjo njegovih članov se je zgodilo, kar se je zgodilo, in z vsi premišljeno doslednostjo so javno delujoči politiki in parlamentarci aranžirali in izzvali »nemško akcijo« ter dolžili Avstrijo, da je izdala Nemčijo!

Včerajšnje dunajske demonstracije pokriti s plašcem nezabljivosti in ljubeznive prizanesljivosti se bodo sedaj trudili nemški politiki — in država. Čez teden dni bo patrijotični štiti nemškega Nationalverbanda zopet čist in svetil se bo v vseh barvah rodoljubja. Ej, prijatelji, v rotožni je pač govorilo par neizkušnih mladostnih fanatikov in najhujša beseda za to je — Entgleisung. Tako bodo trdili nemški politiki in časopisi in tako bo verjela — vlada.

Ko je v Pragi in v Ljubljani zaklical nedorasel mladenič na ulici »živela Srbija« — je bilo to nekaj drugega. Takrat je moral celi narod prevzeti odgovornost, in vsako neokretno besedo, vsako od res neodgovornih elementov, katerim je poznane razmer in politična treznost hekuba, napisano frazo, ki služi končno le v to, zadostiti neurejenim domišljijam pisca samega, nam je klerikalna stranka hitela zapisati na iredentarski konto slovenskih naprednjakov. Toda kar vidimo na Dunaju, tega ne pričakujemo za sebe. Nemskim odgovornim verjamejo merodajni na prvo besedo, da za antidinastične ekscese niso odgovorni, slovenskim naprednjakom zapišejo vsak pregrešek fanatičnega, nezrelega človeka, ki morda danes sanja o jugoslovanskih kraljevstvih in podobnih tvari-nah za romane.

Toda treba bo v bodoče ostrejšje zavračati podobne »ekskurze« in odkrito zavriniti domišljavosti ljudi, ki

jih smejo zapisati v svoje bilješke, ne pa v javne liste. Res, če prebiramo podobna ugibanja, se smejemo in delamo si dovtipi — toda drugi dan figurirajo stavki lepo podčrtani na mestih, ki jim je poverjena naloga slediti političnim dogodkom in razvojem v posameznih kronovinah. In klerikalni patrijot udari na boben — našemu dobremu imenu je zopet prizadjan madež, nezasluženo in neopravičeno, — toda oni, ki nočejo verjeti, se sklicujejo na tiskano besedo. Naša stranka je za septembrske dogodke trpela in pretrpela veliko, hočejo li gotovi neodgovorni elementi, da ono obrekovalno sumničenje: kdor Slovence naprednjak, ta sovražnik države in iredentar, nikdar ne izgine? Sme li danes vsak fantazist, kateremu so tuje najprimitivnejše politične resnice, neznana najbolj notorna zgodovinska dejstva in katerega nevednosti drži ravnesje le še njegova politična naivnost, spuščati svoje — romane kot uvodnike in članke v resno slovensko napredno časopisje?

Smo res primorani dopustiti, da prevzema napredno slovensko ljudstvo in stranka, ki je poklicana zastopati njega interese, odgovornost za »razmišljanja« člankarja, ki napiše besedo »kulturna iredenta«, kakor da bi vgriznil v kos hleba, in ki vidi duha Eduarda VII. kako nacionalizira meje evropskih držav, ter upa na »zedinjenje« Jugoslovancev s pomočjo Italije, ki bo siljena po cordial ententi . . . brr. Treba res enkrat na glas povedati, da tako ne gre naprej, da ne smemo dovtipov kakega visokopolitičnega omizja pošiljati v svet kot politične nauke.

Trezen človek, ki vé presoditi konsekvence takega početja, stranka, ki hoče delovati aktivno in uspešno, takih nazorov nima in jih ne sme trpeti. Sme pa zahtevati, da se tudi listi, ki nimajo žanj nobenega stika, ki pa vendar hočejo podpirati razvoj napredne ideje na Slovenskem, resno ogibajo podobnih fantasterij, s katerimi škodujejo ne le napredku, temveč tudi narodu. Če bi bila naša sila taka, kakršno imajo Nemci, potem bi si eventualno lahko privoščili (za zabavo) Pollaufe in Wedre. Tako pa se žulimo za vsakdanji trdi kruh narodnega napredka in vsak nam mora biti škodljivec, ki se iz sfere domišljij in fantasterij ne zna podati na tla realnosti, treznosti in dejanskega položaja.

Italijansko-turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

»Agenzia Stefani« poroča iz Tripolisa dne 13. t. m.:

Včeraj na vse zgodaj je bataljon turških regularnih vojakov, ki ga je podpirala artilerija, napadel naše južno krilo med kavalerijsko vojašnico in bumelijskimi studenci. Napadali so se morali ustaviti 600 metrov pred našimi pozicijami. Sovražnik je pustil na bojišču pet mrtvih ter vzel s seboj več ranjencev. Proti dvem popoldne so Turki zopet napadli naše vrste, a so se morali zopet umakniti.

»Perseveranza« poroča, da je začela italijanska vlada z večjo strogostjo postopati proti časnikařem v Tripolitani.

Dopisnik »Avantija« poroča iz Tripolisa: Italijanski vojaki mnogo trpe zaradi vednega deževja in vlažnega mraza ponoči. Navzlic temu vojaki niso izgubili poguma. Manj se boje sovražnika, nego kolere, ki se vedno bolj širi.

Akcija italijanske mornarice v Egejskem morju?

Turška obramba.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Soluna: Mornariški minister je nujno ukazal gledati na to, da bodo podmorske mine pravilno funkcionirale. Pozval je poveljnika trdnjave, naj se za slučaj napada kolikor mogoče energično brani. Stiri težke baterije so že odpeljali v Karaburno, ki naj podpira trdnjavske topove. Dve turški križarki, ki sta stražili halkidisko obal, sta pripluli pred Solun.

Mytilene — bombardirane?

Carigradska »Jenni Gazetta« poroča o govoricah, da je italijanska mornarica že začela bombardirati mesto Mytilene na otoku Lesbos.

Akcijski program.

»Avanti« je dobil iz Benetk brzojavko, v kateri se sledeče sporoča: Vojvoda abruški se nahaja z dvema ladama in štirimi torpednimi čolni med otokoma Cerigo in Kreta, admiral Aubry je priplul z devetimi ladami in tremi podmorskimi čolni do otoka Lemnos. Tretja divizija je odpeljala od Benetk in sicer tudi proti Lemnogu. Čete, ki so bile poslane iz Padove, Benetk in Milana, bodo v

LISTEK.

V gozdu.

Slika.

Spisal Ivo Stojan.

(Dalje.)

Kozma je hotel iti na kozolet, toda Miha ga je ustavil, prijemši ga za roke.

»Kaj meni mar,« je skoro zakričal, »če me ne ljubi. Toda zapomni si, da ne bodeš več lazil okrog njenega okna, da mi je ne zapelješ, kajti dobiti jo hočem čisto.«

Dasi je bil Kozma mirne narave, ga je to nesramno govorjenje razdražilo. Odgovoril mu je v isti jezi:

»Nečistih misli nisem imel nikdar, kadar sem stal pod njenim oknom, kajti ona mi je nad vse sveta . . . Sicer pa nama ljubezen zabranjevali, je krivično delo.«

»Ha, krivično! Od kdaj? Berač ni za bogato nevesto.«

»Vem to. Če ni med njima prave ljubezni. Če pa se ljubita, kdo more njima zabranjevati, da se ljubita?«

»Močnejši,« se zakrohota Miha.

»Krivičica se sčasoma mašuje.«

Mihi je že obljubil stari Jerinček svojo hčer. Torej je bil zagotovljen svoje zmage nad Kozmom. Toda

vkjub temu se ga je bal, bil mu je napoti.

Miha je bil znan pretepač. Danes se je hotel iznebiti Kozme, da bi ga Mira vsaj pozabila in začela njega — Miho — ljubiti. Ni mu bilo mar, če je storil človeku krivico, tudi bi mu ne bilo mar, če bi koga umoril . . .

Ko je stopil Kozma na lestvo, ga zagrabila Miha za rame in ga vrže na tla. Kozma je tako nesrečno padel, da se je onesvestil. Da bi mogel vstati, ne bi se dobro godilo Mihi . . .

Miha se je zavedal zavratnega umora in skoro ga je bilo sram pred onesveščenim človekom, svojji žrtvi. In ko se je tega zavedel, je zagledal v duhu, da ga bodo drugi dan prijeli — kajti vedeli bodo, da je on Kozmo na tla pobil — in je vstrel. Hotel je pomagati Kozmi, toda strah ga je bilo niti trohice usmiljenja ni imel. Pustil je svojo žrtve na tleh in, kakor je tiho prišel, tako je tiho odšel. Namen je imel ubežati roki pravice. Bežal je čez travnike in polja v temno noč . . .

Kozma je moral ležati skoro mesec dni v postelji. Iskali so Miho, a ga niso mogli najti. Izginil je, nihče ni vedel, kam . . .

Starega Jerinčka je jako jezilo, da je zgubil tako bogatega snubca, kakor je bil Miha. Nikakor pa ni hotel dovoliti svoji hčeri, da bi vzela Kozmo, ki ga je nad vse ljubila. Za-

to je raje odklonila vsakega snubca in ostala samica . . .

Kozma je skrbel dalje za svojo staro mater, dokler ni umrla . . .

Tudi Mira ni živela dolgo. Umrle je kmalu po smrti Kozmove matere. Bila je žrtve svojega očeta in njegovega prijatelja Mihe.

Leta so minila in Mihe še ni bilo domov . . .

Kozma se je postaral in hotel je imeti mirno življenje. Šel je in si postavil kočjo v prijazni dolinici v gozdu. Živel je tu Kozma samotarsko življenje mnogo, mnogo dolgih let. Malokdaj je šel v svet, ni se brigal za ljudi, ampak živel je sam. Če je pripeljala slučajno pot mimo njegove kočje kakega potnika, ga je pogostil, kolikor mu je bilo mogoče.

Živel je tu Kozma mnogo, mnogo dolgih let. —

Iz teh spominov je predramilo Kozmo trkanje na vrata.

Ne da bi se vprašal, kdo je, ne da bi pomislil, če se mu je samo zdelo, vstane s stola in gre odpirat vrata.

»Dober večer,« začuje od zunaj tih glas. »Ubog popotnik sem, lačen in utrujen. Bi mogel dobiti pri vas kaj okrepčila in prenočišče?« Zanašam se na vašo gostoljubnost.«

Kozma ni odgovoril nato ničesar vsled začudenja, da hodi tod mimo v tej hladni noči star bolehen človek,

ampak pokimal je samo z glavo v znak svoje zadovoljnosti in je peljal popotnika v izbo.

Stari popotnik se je tresel vsled oslabelosti in hladne noči, skozi katero je prišel do kočje. Bil je šibke, suhe postave, neobrit je bil in na glavi je imel dolge sive lase. Težko je hodil in težko se je vsedel na stol, močno sopeč. Obleden je bil v raztrgane cunj, v rokavi je imel palico, ki mu je zdrsnila na tla in na rami malho, ki je tudi padla na tla.

»Odkod ste prišli, popotnik?« ga vpraša stari Kozma.

»Odkod? Iz daljine. Iz tujine se vračam v domovino,« odvrne popotnik, hropeč in kašljajoč.

Kozma je prinesel popotniku kruha, ki ga je z največjim užitkom zaužil, dasi je težko jedel.

»Bog vam poplačaj stotero ta dar,« se zahvali popotnik in se zagleda po izbi. Videlo se mu je, da se mu dopade, da bi bilo tu pripravno bivališče zanj. Srečen človek, ki stanuje v tej koči, srečen človek, ki živi tukaj srečno življenje!

Kozma je jel pozorneje opazovati svojega gosta, ki se mu je smilil v dno srca. Zdelo se mu je, da so mu znane poteze popotnikovega obraza, da je vedenje tega človeka podobno nekemu značaju iz njegove mladosti. Toda vedeti ni mogel, komu ravno. Morda se pa moti in se mu samo zdi? . . .

Nekaj časa sta molčala oba. Popotnik je težko dihal in zdajpazdaj zakašljaj. Kozma ga je motril z očmi in se mu je smilil v dno srca.

»Ali bi morda legli radi k počitku? Vam prepustim svoje ležišče. Slabi ste zelo, kakor se vam vidi,« govori Kozma, gledajoč svojega gosta.

»Ne, hvala. Rad bi malo posedel. Če ležim, težje diham in na prsih mi je, kakor bi mi ležal velik kamen. Tudi tukaj se lahko odpočijem . . . Sreča je, da sem dobil vašo kočjo, kajti sicer bi moral umreti v temni noči na prostem. Tako slab sem.«

Govoril je in zopet zakašljajal.

Potem sta zopet oba molčala.

Kozma je spoznal, da mora imeti ta človek za seboj burno življenje. Hotel je po tem poizvedeti.

»Odkod ste prišli, mož?« vpraša Kozma svojega gosta.

»Iz tujine grem v domovino,« odgovori gost.

»In v tej noči?«

»Prišlo je tako.«

»Kaj žene vas v domovino?«

»Marsikaj.«

Videti je bilo, da ne odgovarja rad tem vprašanjem gostiteljevim.

Toda, ko mu je rekel Kozma, naj pove svojo povest, ki gotovo ne more biti vesela, se je spomnil svoje dolžnosti do svojega gostitelja in je rekel:

(Konec prihodnje.)

kratkem izkreane v Mytilenah, Chiosu in Rhodu.

Izgon vseh Italijanov iz Turčije.

Carigrško časopisje poroča, da je turški ministrski svet sklenil, sporočiti velevladim, da bo turška vlada izgnala vse Italijane v slučaju, če Italija napade turške otoke ali turško obalo.

Aneksija in velevladi.

V turških vladnih krogih govore, da so skoraj vse velevladi v svojem govoru na protestno noto proti italijanski proglašitvi aneksije pojasnile, da ne morejo pred koncem vojne podati svoje izjave. Velevladi bodo ostale precej rezervirane napram turškemu protestu proti italijanskim grozovitostim in sicer z ozirom na svojo nevtraličnost. Vendar so pa obljubile, da bodo za slučaj potrebe nastopile.

Politična kronika.

V današnji seji državnega zbora bo predsednik Sylvester obžaloval dogodke od petka. Poslanec Malik bo prosil odpustitve. Poslanec Iro je sprejel kontrahato poslanca Hummerja.

Včeraj se je vršila pri ministrskem predsedniku konferenca resortnih ministrov zaradi draginjskega vprašanja. Na podlagi sklepov konference namerava vlada podati svojo izjavo v II. branju draginjskih predlog.

Po 14dnevem presledku so se začele včeraj v Pragi zopet česko-nemške pravne konference. Redakcijski komite se je bavil z redakcijsko 1. Sporazum med Čehi in Nemci v tej načelni točki ni bil dosežen. Češki namestnik knez Thun je bil zaradi česko-nemškega pravnega vprašanja predvčerajšnjem pri ministrskem predsedniku Stürgkhu.

Pri občinskih volitvah v Madridu in Valenciji, kjer so se republikanci nadejali zmage, so zmagali monarhisti.

Novi portugalski kabinet se je sestavil tako: Augusto Vasconcellos, predsedstvo in zunanje, Silvester Falcão notranje, Sidonio Paes, finance, Antonio Maciera, pravica, Almeida, mornarica, Freitas Ribeiro, kolonije, Estevan Vasconcellos, javna dela.

Portugalski rojalisti so nevoljni na ekskralka Manuela. Ustavili so vso svojo akcijo, ker jim je zmanjkalo denarja in sedaj dolže bivšega kralja, da je v zvezi s tem usahnevanjem virov. Baje so bile kralju na prosto razpolago velike svote in sedaj so rojalisti mnenja, da so gotovi krogi raznesli vest o nakupu ladij na Angleškem samo zato, da ni bilo treba polagati računov.

Kakor smo že poročali, je podala Rusija perzijski vladi ultimatum, ki je imel za posledico, da je perzijski regent in ves kabinet odstopil. Predgovorina tega ultimatumu pa je sledeča: Perzijski finančni svetnik Suster-Morgan je dal zasebi posestvo brata bivšega šaha, princea Šua es Saltaneha in je pregnal ruske najemnike. To je izvedel tudi ruski generalni konzul in je poslal tja konzularne uradnike, da preneajo orožniške. Skoro je prišlo pri tej intervenciji do krvavih dogodkov, kar je preprečil samo neki navzoči perzijski častnik. Ruski generalni konzul se je zaradi tega pritožil, perzijska vlada pa je odklonila vsaka zadoščenja.

Kitajska vlada je poklicala Juancikaja h konferenci v Peking ter mu obenem ponudila ministrsko predsedstvo. Juancikaj je odklonil ministrsko predsedstvo, pač pa je prišel z 2000 oboževalci Kitajci v mesto, kjer ga je molče sprejela tisočglava množica. Kakor poroča »Morning Post« iz Šangaja, je ponudil Liyantung Juancikaju predsedstvo »Zedinjenih kitajskih držav«. Tudi mesto Čifu je prešlo brez krvoprelitja v roke revolucionarjev, nasprotno poročajo iz Naukinga, da so tam zopet zmagali cesarski. Iz Tajnenfuja poročajo, da so revolucionarji popolnoma mirni, odkar so obglavili guvernerja, njegovo ženo in njegove sinove ter 30 Mandžujev. Popolnoma neznano je, kam se je obrnil kitajski dvor.

Štajersko.

Iz Vidma. Našemu vinogradniku cvete letos pšenica. Res ni ogve koliko pridelal, a kapljica je tako izborna, da se pod 56 vin ne dobi mošta; tovarnikov prinja toliko, da bodo skoraj vsi hrami prazni. Mi vi-

nogradnikom vse to iz srea privoščimo in želimo, da bi jim denar najbolje teknil. Letos bi se jim ustanovitev rafajamovke izborna čestila. Pogumnemu velja bodočnost. Poskusite!

Videmski občinski tajnik na bogo. Odkar vlada videmsko klerikalni župan Ban, je bil občinski tajnik znani nemški klerikalec Kores. Ta človek je bil tako zagrizen, da je uradoval le nemški, svojega sina pa je dal študirat za duhovnika v Gradcu. Zastonj so bile vse pritožbe pešice naprednih občinskih odbornikov. Ta oblast je prišla do prepričanja, da ni vse v redu v deželi Danski in nekega lepega dne ni bilo več g. Koresa; popihal jo je na Gornje Štajersko. Sedaj se je gospod župan toliko ponižal, da je prosil naprednjaka g. Župevca za pomoč in tako imamo sedaj na Vidmu naprednega tajnika. Vprašali bi pa g. župana, kako je to, da se hoče vsa zadeva potepati. Mi hočemo vedeti, pri čem da smo, zato zahtevamo sodnijsko preiskavo. Mar mislite, da bomo še enkrat plačevali, kakor za kaplanjo? Naši kmetiški žulji so prekrvavi! S svojim sodanjem nastopom ste pa nam pokazali, kako skrbite za kmeta. Na svidenje pri bodočih volitvah!

V Rajhenburgu se je naselil pogostoljubno narodno stredo Lenardovo novi stavbni in ohištevni mizar g. Josip Vrščaj. Čuje se, da nameravata z g. Lenardom sčasoma ustanoviti veliko strojno delavnico. Malimaa, vršina narodnjakoma mnogo uspeha. Naša najtoplejša priporočila!

»Rajhenburški Sokol« priredi svoj II. sokolski ples dne 6. prosinca p. l. v vseh prostorih restavracije Unschuld. Sosedna narodna društva se naj blagovolijo na ta datum blagohotno ozirati!

Hudoben sin. Kmetovalec Matvez Radej iz Šedma pri Rajhenburgu ima jako hudobnega sina. Splošno je znan kot hud pretepač, ki tudi svojim ubogim staršem ne priznaje. Po leti je n. pr. napadel mizarja Vrščaja in le na očetovo prošnjo mu je bilo priznane. V torek, dne 7. t. m. je pa ta nesrečni sin dobil svoje plačilo. Z očetom sta šla v vinograd po vino. Vrnivši se, jel je sin svojega očeta pretepati in metati na tleh. V silobranu zgrabi oče za puško in sedaj se je vnel boj zanj. V tem boju se puška sproži in sin se zvrne zadet v trebuh. Prepeljali so ga v bolnišnico. Spoštuj očeta in mater!

Mednarodni tatovi. V noči od 3. do 4. t. m. so se izvršile v vlakih med Dunajem in Trstom razne tatvine. Pravijo, da je bilo potnikom ukradenega denarja za 12.000 K. Na Zidanem mostu se je posejelo štiri sumljive osebe aretirati. Kmalu na to sta pa dva ušla orožnikom ter jo porisala proti Radečam. V vlak, ki vzi jutraj iz Zidanega mosta v Zagreb, sta vstopila potem na postaji Radeče ubegla uzmoviča. Sprevodniki so ju spoznali ter obvestili na sevniški postaji orožnike v Rajhenburgu. Med vožnjo iz Sevnice proti Rajhenburgu je pa postalo vedenje uzmovičev vedno bolj sumljivo, vsled tega sklenejo sprevodniki ju zvezati. Vnel se je hud boj, pri katerem so padale gorke sem ter tja; končno se je pa združenim sprevodnikom in potnikom vendar posrečilo, uzmoviče obvladati ter zvezati. Na rajhenburški postaji sta bila potem slavno sprejeta. S prihodnjim vlakom ju je stražmešter g. Šlavs zopet močno vklejuna odpeljal na sodišče v Sevnico. Komaj stopijo tu z vlaka, raztrga eden uzmovičev verige ter jo popiha na Kranjsko. Pa le kratke so bile ure zopetne prostosti. Gotovo je preklinjal tistega, ki je znašel kolosa.

Iz Celja. Občni zbor »Čita« se vrši v soboto dne 18. novembra ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Iz Celja. Neki Jernej Gajšek je pisal tukajšnji mestni hranilnici sledeče pismo: Löbche Derekzting Spar-kasse der Statgmeinde Cilli ih bite sih das kan ih niht haijer das meine zinsen zaln weil das ih unglikih war bei d sweiner warts bisl werts niht farliren ber ih zaln das ganze Ah-tungswohl J. G. Mož je moral obiskovati kako nemško šolo na Sp. Štajerskem, v slovenski bi se naučil boljše nemški.

Iz Dola. Ob priliki praznovanja tridesetletnice g. Alojzija Podmenika kot nastavljenca vžitinske družbe Trbovlje Dol je nabral dne 12. t. m. g. Dolničar po inicijativi g. Jure Naglave znesek 20 K 10 v za družbo sv. C. in M. v gostilni g. Ferd. Roča na Hraštniku. V imenu obdarovanih otrok se je zahvalil darovatelcem nadučitelj Anton Gnus s pozivom, da se pokloni C. M. družbi primerno 30. letnice slavljenca — tudi 30 in v trenutku je bila nabrana vsota 33 K. ki se je odposlala vodstvu. Slavljenec želimo še mnogo let, darovateljem pa izrekamo iskreno zahvalo.

Iz Celja. Ravnateljstvo dež. k. pališča Rogaška Slatina javlja, da je

v letošnji sezoni obiskalo kopališče Rog. Slatina 3046 strank s 4521 osebami (+ 139). — Deželno kopališče Dobro je v letošnji sezoni obiskalo 568 strank s 1006 osebami (+ 1041). Da obisk Dobrne poča navzile raznim popravilom v kopališču in navzile zboljšanju prometnih zvez, hode mnogo krivo sedanje vodstvo kopališča, ki menda več politizira ko se bavi s povzdigo podjetja.

Iz Celja. Umrli je danes (v nedeljo) jutraj g. Josip Jezernik, posestnik in gostilničar na Polulah, 76 let star. Pokojnik je bil lastnik slovite gostilne »pri grenadirju« in daleč naokoli znan. Zlasti so se radi pri njem ustajali savinski splovci. Bil je dolga leta odbornik in občinski svetovalec občine Celje - okolica. Trden, korenjaški mož je bil priljubljen pri vsakomur kdor ga je poznal, pri Slovincih še zlasti zaradi svojega rodoljubja. Ena hčerka pokojnikova je soproga dež. posl. dr. V. Kukovca. Težko prizadeti rodbini naše globoko sožalje!

V Framu na Sp. Štajerskem je umrl načelnik tamošnje posojilnice g. Janez Gert, dolgoletni župan in veleposestnik. Bodi blagumu možu ohranjen prijazen spomin.

Ljutomersko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 16. novembra 1911 v Ljutomeru. Začetek točno ob polu 11. uri. Spored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Regulacija naših plač. 4. Preosnova zaveznih pravil. 5. Poročilo 8. dež. učiteljskih konferenci. 6. Slučajnostni. K obilni nedežbi vabi odbor.

Iz Soštanja. Na korist ubogim šolskim bo v nedeljo, dne 19. t. m. dramatična predstava. Vprizori se ljudska igra s petjem »Brat Martin«.

Dopolnilne volitve v graško trgovsko in obrtno zbornico. Pozor, volilni imeniki so na razpolago od 13. do vključno 26. novembra 1911, razdeljeni po davnih okrajih, pri č. razdavnih uradih v uradnih urah. Ugovori se morajo poslati pisмено in neposredno c. kr. volilni komisiji graške trgovske in obrtne zbornice v Gradcu, Neutorgasse 57. I. najkasneje do 26. novembra. Oni volile, ki volijo v več razredih, morajo izjaviti, v katerem razredu hočejo voliti, ker se jih drugače uvrsti v onega, v katerem plačajo največ davkov. Vsi dopisi zgoraj imenovani komisiji so poštne prosti, ako je na zavrtku napisano: V volilnih zadevah graške trgovske - obrtne zbornice.

Nova člana deželnega zdravstvenega sveta. Štajerski deželni odbor je imenoval zopet primarija splošne bolnišnice v Gradcu dr. Janoza Knappitscha in primarija celjske bolnišnice dr. Gregorja Jesenka kot svoja zastopnika v deželnem zdravstvenem svetu do 1. 1913 inkluзивno. Za slov. zdravnike na Sp. Štajerju naš slavnj deželni odbor ne ve, dase je eden celo deželnega glavarja namestnik.

Zopet roparski umor na Sr. Štajerskem. Graški listi poročajo, da so našli na cesti, ki pelje iz vasi Gross-Klein v Lipnico umorjenega Petra Zitzta, po domače Radla iz Št. Janža nad Ernovcem. Zitz je tržil s svinjami in je imel tudi v noči, ko je šel iz Kleina v Lipnico, večjo vsoto denarja pri sebi. Zitz je bil v srednjih letih, oženjen in oče več otrok. O morelih ni nobenega sledu. Zitzta so našli drugo jutro ležati na cesti s prezezanim vratom in brez denarja. To je letos že drugi roparski umor v graški okolici. Vidi se, da bi trebal »Schulverein« in »Südmarkie« širiti več kulture med surovimi srednje-štajerskimi Hiaslari.

Zavarovalnica za živino na Štajerskem. Iz Gradca nam piše: Vsed prizadevanja osrednjega odbora štajerske kmetijske družbe in deželne ga odbora je dalo poljedelsko ministrstvo dovoljenje, da se lahko poran 100.000 K od zneska, ki odpade iz 54-milijonskega zaklada za povinovoreje na Štajerskem — 1. 1910 skupno 377.893 K 05 v — za uredit živinske zavarovalnice na Štajerskem. To vso je sedaj deželni odbor plodonosno naložil. Študije glede živinske zavarovalnice še niso čisto končane, vendar pa upa deželni odbor, da mu bode mogoče že v bodočem zasedanju štaj. dež. zboru predložiti tozadevni zakonski načrt.

Pasivna rezistenca nemškega učiteljstva na Štajerskem. Dobili smo iz Wildona sledeči dopis s prošnjo, da ga objavimo: Na občenem zboru učiteljskega društva za wil-donski okraj dne 2. novembra so sklenili navzoči soglasno sledečo resolucijo: »Wildonsko učiteljsko društvo sklene soglasno obvezati svoje člane, da izstopijo od 1. decembra naprej iz društva Südmark, Schulverein, Deutsche Heimat, iz vseh pevskih, telovadnih, olupševalnih, planinskih društev, iz požarnih bramb, društev za mladinsko varstvo in oskrbo, kmetijske družbe, čebelar-ških društev itd., sploh od vseh, ki tirjajo od nas članarino in sodelovanje. Učiteljstvo zagotavlja vsa ta društva in korporacije svoje naklonenosti in izjavlja, da ga k temu

isvanrednemu koraku ni dovedlo pomankljive narodne zavednosti in delavnosti, temveč slab gmojni položaj.« K temu dostavlja dopisnik: Nas se je 40 let tolašilo in hranilo z naklonjenostjo — naj se sedaj tudi naša javnost zadovoljava z našo naklonjenostjo. — K temu pripominjamo, da razumemo težaven položaj nemškega in še bolj našega domačega učiteljstva, ki živi v še težavnejših razmerah in ki ga je nemška večina v štaj. dež. šolskem svetu vedno zapostavljala pri razdelitvi plačilnih razredov. Nemško učiteljstvo je bilo vedno v prvih vrstah, ko se je šlo za obrambo nemškoniacionalne večine v štaj. dež. zboru in se je odlično bojevalo tudi za razvoj in rast sedanje-ga Nationalverbanda in parlamentu. Ni čuda, da ga peče nehvalečnost, ki jo kaže napram njeru Nationalverband še v večji meri nemškoniacionalna večina v štajerskem deželnem zboru. Prišlo je menda tudi spoznanje, da je dobro došla tej večini obstrukcija v dež. zboru, kajti vsled nje ni treba misliti na pokritje za zvišanje učiteljskih plač. Ne dvomi-mo že danes, da bodo došli nacionalci tozadevno v hudo zagato, ko se konča obstrukcija. Nekoliko druga-čen je položaj na Sp. Štajerskem. Tu po naši sodbi narodni kakor poli-tični oziri ne bodo dopuščali, da bi učiteljstvo sledilo stopinjam nem-ških tovarišev — to tem manj, ker si slednji sami glede pasivne rezisten-ce napram nemški javnosti niso edini. V »Gr. Tagbl.« je celo izšel te dni iz peresa nadučitelja v Kindbergu, Prettenhoferja, članek, ki to orožje kot dvorezno odsvetuje. Res je sicer, da naši stari deželnozborni poslanci svojačasno glede učiteljstva niso radikalno storili svoje dolžnosti — ali v današnjih razmerah so napred-njaki edini, ki zboljšanje učiteljskih plač odkrito zagovarjajo. Spominja-mo tudi na tozadevni predlog dež. po-slanca dr. Kukovca, ki je bil najra-dikalnejši od vseh podanih. Klerikal-na stranka je svoje mnenje že več ko enkrat povedala in je nepotrebno o tem znova govoriti. Pač pa je potrebo, da neklrikalni slovenski državni poslanci z vso energijo podpirajo znani Pacherejev predlog za sanacijo učiteljskih gmočnih razmer. Se bo vsaj končno videlo, ali je naprednim Nemcem za stvar resno ali ne. Konč-no pa se bo zadeva uredila itak v štaj. deželnem zboru, ki bo imel o tem prav kmalu priliko govoriti.

O gospodarstvu župana Orniga s ptujskim mestnim premoženjem je napisal nekdo v »Marb. Zeit.« naravnost uničujočo kritiko. Dopisnik pravi med drugim: »Župan je rekel (v govoru o priliki svoje zaobljube), da je znašalo občinsko premoženje leta 1892 600.000 K. danes pa znaša 960.000 K. torej se je pomnožilo za 360.000 K. Da, da, govoriti se da mnogo, ako so poslušalci prav pot-pežljivi. Vsek človek ve, da ako da-nes vložim kak denar v hranilnico, se kapital v gotovem številu let po-dvoji; ker je od 1. 1892 preteklo že 19 let, bi bilo le naravno, ako bi se ob-činsko premoženje pomnožilo, kajti samo bedak zakopje svoj talent. Ako pe se »premoženje«, kakor ga danes izkazuje mestna občina ptujska, ma-lo natančneje pogleda, vidimo, da ga skoro nič ni. Nepremičnine se se-veda lahko dajejo v bilanco za vsoto kakršno kdo hoče; ali pošten človek jih ne bo dajal v račun po naravnost smešno pretirani vrednosti. Med »aktivni« se nahajajo postojanke, ki vzbujajo pomilovalni nasmeh: do-hodke iz občinske naklade na pivo in žganje se čisto pripristo kapitalizi-rajo, to je, smatra se jih za obresti kapitali, katerih nikjer ni. Vendar pa figurirajo take kapitalije med »aktivni«, dase daje namestnija dovo-ljenje za pobiranje takih doklad le na tri leta in ga po preteku istih lahko mirno sistira. V normalnih razmerah bi morale naše občinsko premoženje narasti v 19 letih na 1.200.000 K; ako pa se upošteva zvi-šanje doklade na pivo in žganje in okolščino, da moramo sedaj plačevati višje občinske doklade in najem-ninski vinar — dohodki vseh teh davkov in doklad se pri nas kapitali-zirajo in pridejo take »kapitalije« v bilanco — potem lahko rečemo, da je mestno premoženje, kar ga je še v resnici bilo 1. 1892, skopnelo kakor sneg na spomladanskem solneu. Ako dostavimo, da ima občina sedaj nad 2 milijona kron dolga — pa vidimo pravo žalostno sliko »vzornega« Or-nigovega gospodarstva. Peska si ne damo več metati v oči. Lepo so done-le Ornigove besede: »Začel sem se zopet odločno bojevati za nemško stranko« — dobro nemški pa se pravi to pri nas, potrudi se tudi postati občinski liferant.« No — nič se ne čudimo, da je Ornig v svojem govoru ob zaobljubi omenil, kako hudo ga zadeva kritika iz nemškega tabora! Verujemo, kajti med Slo-vinci je doslej bilo še malo kritikov ptujskega mestnega gospodarstva in tudi ni imel nikdo vpogleda vanj.

Iz Maribora. V dopolnilo poročila o zabavnem večeru C. M. po-

družnice bilo bi še dodati, da je pri-pomogel dobremu uspehu v prvi vr-sti tudi g. učitelj Mirko Vanda s svo-jim lepim tenorjem. Slišali smo ga bili prikrat, bili kar razočarani in upamo, da ga še slišimo večkrat. — Kar se tiče kupletov g. Voglarja, obne-sli so se sicer prav dobro in po-vzročili veliko smeha, a zadnji, »Go-spod profesor«, bil je vendarle malo »preodkritosrčen«. Predaval jih je menda prikrat in ni presodil v na-prej učinka, na način, kakor če se igra kdo z nevarnim orožjem. Pre-pričani smo, da bo o prihodnji prili-ki previdnejši in popravil »storje-no«, kar mu itak radi odpustčamo.

Dr. Tiplič je odgovoril. Podpisa res ni bilo treba. Da zna tako »kunst-« pisati le on, smo že davno vedeli. Neprijetno nas je le dirnilo to, da je sprejela »Straža« ta zagovor, »Stra-ža«, ki je stala dosedaj v zadevi na-še nemške šole vedno na strogo na-rodnem stališču. Da ima dr. Tiplič za-čast malo, za narodno čast sploh no-benega smisla, kazal je s svojim po-četjem že več let. Novo nam je samo, da se ne sramuje tega javno po časo-pisih priznati. Ker baje ni našel ta-ko spretnega, teoretičnega (?) in prak-tično izobraženega učitelja klavirja med Slovinci, vzame za svojo 10let-no hčerko zagrizenega Nemca. Pre-pirati se s takim človekom glede ne-izogibne potrebe poduka v klavirju in to kar po virtuzno (?) Flöriju — je metanje boba ob steno. Ganljivo je samo slišati o tej preveliki skrbi očeta Tipliča za doto še zdaj tako majhne hčerke. Razumljivo je nam sedaj veliko veselje, katero ima ta mož, če odnese sodnemu slugi pri ta-roku kako krono. To ja gre za doto. Sicer pa bi si usojali opozoriti do-brega očeta Tipliča na to, da bi že imela njegova hčerka celo lepo doto, če bi nesel skrbni oče njegovi hčerki svoj čas zapuščen denar da sodnijo, kamor sliči. Pravniški terminus teh-nicus za slično početje bi mu lahko povedal njegov zvesti spremljevalec v nemškurski družbi. Lep pozdrav od rajne tete!

Iz Gornje Radgone. Kako zastopajo poslanci kmetске zveze? Kmet iz gornjeradgonskega okraja obrnil se je v zelo važni politični zadevi na poslanca Janeza Roškarja, naj bi posredoval pri štajerski namestnji ter pojasnil tam zadevo, zato da bi se za Slovence ugodno rešila neka pritož-ba. Janez Roškar od začetka sploh ne odgovori. Ko se ga priganja, odgo-vori, da mora vprašati šele klubove-ga načelnika dr. Korošca. Novo priganjanje s pismom. — Roškar odgo-vori, da sta že bila s Korošcem pri namestniku, a ga nista našla doma. Molk. — Novo priganjanje. — Ro-du, izročili »Smo« jo gospodu Robi-škarjev odgovor: Vsa stvar je v re-ču, ki bode vse primerno ukrenil. Nekaj dni pozneje pride neugodna rešitev. Na vprašanje, kakšen vspeh je imela intervencija naših poslan-cev, se je izvedelo le to, da je g. Ro-bič takrat, ko sta mu baje Korošec in Roškar izročila ono zadevo ležal težko bolan v postelji, iz katere tri tedne ni mogel vstati. Zdaj je stvar zavožena. Zato pa kmečki zvezanci le vskliknimo: živela Roškar in Korošec.

Koroško.

Nemščina koroškega župana. Nemškutarski župan Jaklič v Črnu je velik nemški naciionalce, a njego-va nemščina je taka, da se je bog usmili. Poslal je zdaj nekemu zave-du v Ljubljano pismo, ki se riasi do-slovno tako-le: »Wier den Ingenan-ten Armen Pfriender inbersand Ich die Rechnung wälche seit dem kaufe des Hauses in Schwarzenbach Nr. 15 Anerläuffen ist, um dessen Zusän-dung des betrages ich Freundlich ersuche, Wiedriengenfals ich mich ans Gerriucht wänden muss. Ach-tungs wohl Joh. Jaklitsch OrtsVer-stand. Tako nemščino klatijo koroški nemški naciionalci.

Razbita znamenja. Na cesti K-tovče - Marija Pomagaj so razbili neznani ponočnjaki 5 z — ki so stala ob cesti. Polomili so stare tra-move in pometali lesene križe in razne podobe v cestni jarek. Podoben slučaj se je zgodil isto noč tudi na cesti v okolici Breže.

Neznana utopljenka. Pri drugem mostu čez kanal, ki veže mesto Celovec z Vrbskim jezerom, so potegnili iz vode utopljenko, okoli 19 let staro dekle. Vidnih znakov nasilstva na trupu niso opazili. Tudi niso našli pri njej ničesar, da bi mogli sklepati, kdo da je utopljenka, niti ali se je izvršil umor ali samomor.

Nesreča na električni cestni železnici v Celovcu. Včeraj sta trčila na Senenem trgu v Celovcu dva voza električne železnice. Sunej je bil zelo močan. Oba voza sta precej poškodovana. V vozu je bila samo neka perica iz okolice, ki je dobila precejšnje poškodbe na glavi.

Primorsko.

Smrtna nesreča v Škedenju. Jakob Nehren, ki je že več kot tri leta uslužben v Fužinah v Škedenju, je zaspal prednočnim na tendru neke lokomotive. Zbudil se je šele zjutraj, ko se je lokomotiva premaknila. Skočil je po konci, toda predno se je mogel prijeti, ga je vrgel sunek v globok jarek na kup debelega kamenja. Dobil je težke notranje poškodbe in je v nekaj urah umrl.

Stavka voznikov v Trstu. V soboto so imeli vozniki v Trstu šoli, na katerem so sklenili, da prične stavko, če delodajalci do jutra ne ugodijo njihovim zahtevam, ali če se z njimi drugače ne pobotajo. Ker se delodajalci niso zmenili za to grožnjo, so pričeli včeraj vsi vozniki stavkati. Število stavkajočih presega 1000. Zasebniki, kakor tudi pešje tврdke posebno spedijske so s tem jako oškodovane, kajti v Trstu zastajajo skoraj vsi blagovni promet.

Nezgode. V Veliki kanal v Trstu je skočila snocih okoli 30 let stara ženska. Samomorilko so pravočasno rešili in jo odpeljali v bolnico. Kdo in kaj je, neče povedati in tudi nima pri sebi nobenih listin. — Benein se je ugriznil med delom 18letnemu mehaniku T. Trebižanu, ko je popravljaval dvigalo v neki hiši na Miklavževi cesti v Trstu. Vnela se mu je obleka. Ko mu je prišel na pomoč njegov tovariš, se je vnel še ta. Poklicali so rešilno društvo, ki je pogasilo ogenj. Ponesrečenca, izmed katerih ima Trebižan smrtno nevarne rane, so odpeljali v bolnišnico.

Turški vojaški beguni v Trstu. Včeraj je prepeljal grški parnik iz Aten tudi štiri turške vojake, ki so pobegnili iz Makedonije. Prišli so srečno v Atene, in od tod v Trst. Ker pa beguni nimajo sredstev, jih tržaška policija ni pustila izkrcati. Ostali bodo na parniku, in se z njim odpeljali v petek nazaj na Grško.

Eksplozija na torpedovki »Anaconda«. Na torpedovki »Anaconda« v Pulju se je razletel včeraj ventil glavne parne cevi tik pri kotlu. Iz odprtine je bruhnil z vso silo par in napravil na torpedovki veliko škodo. Kosci ventila so zadeli kurjača T. T. in Catina, ki sta obležala na mestu mrtva. Težko poškodovan je tudi podčastnik Kumrda. Vzrok eksplozije je do sedaj še neznan.

Iz šolske službe. Gimnazijski profesor v Pazinu Nikolaj Cie je imenovan za okrajnega šolskega nadzornika za hrvaške šole v šolskih okrajih Krk in Lošinj.

Za ljudsko zdravje.

Slavno uredništvo!

Na izrečno željo veleblagorodnega gospoda c. kr. namestnika svetnika barona Müller-Hörnsteina, okr. glavarja v Celju, naj priobčim v vseh spodnjestajskih in eventualno še v drugih listih pismo, katero sem mu pisal in kojega vsebino je z veseljem odobral. Pismo se glasi:

Veleblagorodni g. baron! Izkušnje starih let, odkar sem predsednik društva za varstvo otrok v celjskem sodnem okraju, so me privedle do spoznanja, da je glavni vzrok zane-marjanja in bede otrok alkoholizem, jetika in higijenijski nedostatki vobče ter da se vsemu temu ne odpomore samo z nabiranjem denarja, temveč s povzdigo splošne naobrazbe, v prvi vrsti torej s podukom najširših ljudskih slojev.

Zato sem se odločil izvrševati poleg svojega poklica medicinske ljudske predavanja po Sp. Štajerskem, osobito v celjskem okrajnem glavarstvu. Predaval sem tudi že blizu stokrat po eno uro, večinoma pa tudi po poldrugo in včasih po 2 uri, ako je bilo predavanje združeno z demonstracijami. Predaval sem povsodi na izrečno vabilo različnih društev, krajnih šolskih svetov in drugih korporacij, na pr. vodstva gospodinjstev šole na Teharjih. Predaval sem vedno brezplačno, le po nekaterih oddaljenih krajih so mi povrnili lastne stroške za vozino.

Predaval sem vedno o najaktualnejših medicinskih predmetih, ki zanimajo najširšo javnost, in v taki obliki, da jih je razumelo tudi preprosto ljudstvo. To sklepam posebno iz mnogokrat jako živahnih debat, ki so sledile predavanjem, in hvaležnosti, ki sem jo vžival povsod. Obisk ni bil nikdar manjši ko 40 poslušalcev, dostikrat pa jih je bilo po 150, enkrat celo 500.

Predaval sem mnogokrat v celjskem Narodnem domu, v Gaberjih trikrat, v Brezicah, Zg. Poljskavi, Čadramu, Mariboru, Hrastniku, Središču, Petrovčah in drugod. Poleg teh predavanj sem podučeval skozi dve leti na teharski gospodinj-ski šoli redno 2—3krat na mesec po 1 in pol uro in štirikrat v ferijalnih kurzijah po 2 uri na istem zavodu higijeno. Na teh predavanjih je bilo 16—30 frekventant. Prišli pa so

včasih predavanja poslušali tudi drugi Teharčani.

Iz uspehov in skušenj, katere imam dosedaj, sklepam, da so taka predavanja za prebivalstvo velike važnosti in zanimajo inteligenta ravno tako kakor priprosto ljudstvo in koristijo brez dvoma.

Predmeti predavanj so bili: alkoholizem, bakterije, nalezljive bolezni, jetika, spolne bolezni, kolera, prva pomoč pri nezgodah, o nedostatkih naših čutil, o ustni higijeni, o zobeh, poletnih boleznih, higijeni telovadcev, o splošni higijeni itd. Predaval sem tudi o nalogi: »Matere, dojte svoje otroke same,« ker umrje v Avstriji letno 20 tisoč otrok samo radi tega, ker jih matere ne dojiyo, itd.

Nedavno tega sem se informiral o takozvani »helioterapiji«, ki je na Francoskem udomačena, priznana od fakultet, ima proti škrufozi in drugim konstitucionalnim boleznim krasne uspehe in še to prednost, da nič ne stane ter je povsodi izpeljiva. Na skioptičnih fotografijah sem kazal velike rane jetičnih otrok, smatrane za neozdravljive, ki so pa ozdravile po helioterapiji v 3 mesecih. Dotične diapozitive mi je dal na razpolago blag. g. dr. Demeter Bleiweis pl. Trsteniški, ki je odbornik centralnega avstrijskega društva za obrambo proti jetiki.

S takimi in enakimi stvarmi seznaniti naše prebivalstvo utegne biti velike važnosti in v ozir na vse to si usojam staviti c. kr. politični oblasti v blagohotno uvaževanje sledeče misli:

1. Medicinska ljudska predavanja se naj postavijo na širšo podlago kot so bila doslej. Vseučilišna tozadevna ljudska predavanja, ki se vrše po mestih tudi pri nas, ne zadostujejo, ker ravno isti, ki poduka najbolj potrebujejo, to je naše ljudstvo, istega niso deležni. Povabiti v to bi bilo potreba vse zdravnike. Proteklo teh predavanj prevzame vlada.

2. Politična oblast določi od časa do časa najaktualnejša temata, kakor nedavno kolera, legar, škrlatica itd.

3. Politična oblast pripravlja in olajšuje stik med dotičnimi korporacijami kakor so bralna društva, čitalnice, šolska vodstva, okrajni šolski svetovi, županstva itd. na eni in predavatelji na drugi strani.

4. Posreduje, da se nabavijo učni pripomočki, na pr. skioptikon, atlanti za poduk o prvi pomoči, obvezila za demonstracije itd. — ali pa jih nabavi politična oblast sama in izposojejuje dotičnim predavateljem.

5. Protežira prireditve zabavnih večerov brezplačno ali z malo vstopnino v blagohoten namen, recimo za »Društvo za varstvo otrok«, ali za »Društvo v bran proti jetiki«. Pri teh večerih bi bila glavna točka predavanja in bi postala navedena društva bolj popularna.

Podpisani stavi politični oblasti v take namene, kolikor mu dopušča čas, svoje skromne moči brezplačno na razpolago.

Za eventualno posvetovanje o podrobnostih nasvetovanih točk je vedno pripravljen. Prepričan je, da pridobi, ako se njegovih nasveti izpeljejo, ona visoka ideja našega pre-svitlega vladarja »pomagati otroku« nove življenske moči od strani, ki v Avstriji še ni izrabljena in da se bodo želi na humanitarnem in higijenijsnem polju uspehi, ki bi bili sicer nemogoči. Vašemu preblagorodju udani dr. Anton Schwab. V Celju, dne 4. oktobra 1911.

Dostavek. Cenj. gg. kolege, ki bi bili tako prijazni, da bi hoteli predavati v gori navedenem smislu, prosim, da blagovolijo to naznaniti g. baronu Müller-Hörnsteinu, okr. glavarju v Celju.

Dnevne vesti.

+ Elsner... Sedanjí deželno-sodni predsednik v Ljubljani je pred nekaj leti služboval tu še kot deželno-sodni svetnik. Takrat je služboval v Ljubljani tudi dvorni svetnik Wagner, ki je sedaj pri najvišjem sodišču na Dunaju. Elsner in Wagner se nista posebno razumela, dasi sta bila oboje enakih političnih nazorov. Elsner, ki je vedno kazal nadutost in manire kakega starega profosa, je rad zabavljali na Wagnerja. Wagner pa mu je to vračal na svoj, seveda finjši način, s tem namreč, da je vzel včasih kako Elsnerjevo sodbo pod kritično steklo in jo analiziral. Bili so to pravi humoristični večeri, kadar je Wagner dokazal juridične budalosti Elsnerja ter njegovo nelegitimnost. Bil je res pravi užitek. A vzlic vsi svoji nesposobnosti je Elsner vendar postal deželni sodnijski predsednik. Temu se je toliko bolj čuditi, ker je bil Elsner svoj čas na mero-dajnih mestih prav čisto zapisan. Kot deželno-sodni svetnik v Ljubljani je bil namreč Elsner član razupitega omizja »Grüne Insel« v kazini. Takratni deželni predsednik baron

Hein je dal polletjakim potom proizvedovati, če je res Elsner član »Grüne Insel« in ko se mu je to potrdilo, je izrazil svoje ogorčenje, da c. kr. deželno-sodni svetnik zahaja v tako družbo. Toda baron Hein je šel in Elsner je s pomočjo Pitreicha in Hohenburgerja prišel naprej, ker sta videla v njem moža, ki je pripraven, da uresniči v justični upravi vse želje nemških Volksratov.

+ Nepristranost višjesodnega predsednika Pitreicha. Gospoda sodni svetnik Žmave in pisarniški predstojnik Abram v Novem mestu sta v resnici edina, katerimi je doslej Pitreich izrazil »željo«, da morata izstopiti iz občinskega odbora. Naj navedemo zopet dva dokaza, kako postopa Pitreich napram drugim sodnim uradnikom. V Celovcu sedi v občinskem svetu svetnik Jantsch, nekdanji okr. sodnik v Podkloštru, prvi tip zagriženega nemškega nacionalca in Pitreich gleda do z dopadajenjem. V Ptuj je bil mnogo let član občinskega sveta predstojnik okrajne sodnije dr. Glas in je z vso svojo veljavo podpiral početje Ornigove klike, katero početje razglašajo že Nemei sami za koruptno in sleparsko. Sedaj je v Ptuj član občinskega sveta sodnik dr. Bauer. »Tagespost« št. 312 z dne 10. novembra l. l. poroča, da je bil ta Ornigov pristaš izvoljen v politični odsek in v mestni šolski svet. Višjesodnemu predsedniku Pitreichu se zdi to popolnoma v redu. Čast taki nepristranosti!

+ Češka javnost in »Nemci« dr. Šusteršičev govor. »Narodne Politike« piše: »Voditelj slovenskega kluba je bil danes nenavadno bogumen. Čim več je pa dajal svojim besedam poudarka z glasom in gestami, tem jasnejše je postajalo, da je privedel svoj klub do osamelosti, v kateri je zdaj dr. Šusteršič neprijetno. Danes ni imel dr. Šusteršič nikakega navdušenega govora za dovolitev vseh vojaških izdatkov, kakor ga je imel v delegacijah, temveč je proglasil radikalno politiko in skrajno opozicijo. Nikdar nismo imeli za kriv-pota gospoda Šusteršiča razumevanja, posebno ko je silil češke poslanca, naj ga spremljajo na krivem potu, in ko so se ravnali po njegovi taktiki, ki jim ni nikdar »koristila«.

+ Zajca sta položila orožje. Klerikalci z dvema zajcema na čelu se nahajajo v precepu radi znane afe-re, nanašajoč se na novi cestni zakon. Mi smo trdili in še trdimo, da deželni odbor ni nikakor sklenil, da se bo pri razdeljevanju podpor v slučajih § 18. novega cestnega zakona prav posebno oziral na mestno občino Ljubljansko. Te naše trditve pa klerikalci ne skušajo pobiti z argumenti in s cenjenim očitanjem, da se lažemo. Ker je v eminentnem interesu javnosti, da se izve in dožene, na kateri strani je resnica in pravica, smo klerikalce pozvali, naj v »Slovenec« dobesedno priobčijo vse tiste uradne spise, ki se nanašajo na ono afero, to je sejni zapisnik deželnega odbora in vloge, s katero se je cestni zakon predložil vladi. Klerikalcem smo torej dali priliko, da nas z uradnimi akti v roki stigmatizirajo kot lažnike, ako se naše trditve ne ujemajo z resnico. Človek bi torej mislil, da bodo klerikalci z obema rokama pograbilo to priliko ter nemudoma priobčili tiste uradne dokumente, ki bi nas postavili na sramotni oder kot lažnike. Toda klerikalci tega niso storili. Kaj dokazuje to? Da si dr. Lampe in Zajec z onimi dokumenti ne upata na dan, ker vesta prav dobro, da bi z njimi postavila na laž sama sebe! To je kakor na dlani! Na tem dejstvu pa ne spremeni nič niti to, da je baje dr. Ivan Zajec, kakor z debelimi črkami javlja včerajšnji »Slovenec«, preteklo nedeljo na Glincah zagotavljal, da bodo klerikalci gotovo obelodanili ona dva uradna doku-menta, toda naše sedaj, ko to »Slovenski Narod« zahteva, marveč takrat, »ko bo njim, klerikalcem, prav in ko bo čas najprimernejši za tak izreden dogodek.« In da bi javnost vendarle ne bila preveč osupla radi tega očitvidnega klerikalnega odstopa z bojne poljane, namiguje dr. Zajec prav previdno, da bodo klerikalci morda prišli na dan z onimi dokumenti pred prihodnjim zasedanjem deželnega zbora. Ali je dr. Ivan Zajec res tako bedast in omejen, da misli, da bodo te fraze premotile in preslepile javnost. Zajec sicer ni posebna cerkvena luč, vendar pa ga ne smatramo za tako neumnega, da bi kaj takšnega verjel. Točen poziv zahteva točen in prompten odgovor. Ako pa se v spornih stvareh na jasen in točen poziv odlaga odgovor ad kalendas graecas, po slovenskem povedano: do svetega Nikoli, potem ve vsak človek, ki ima le še trohico možgan v glavi, koliko je bila ura. Konstatiramo torej, da si Lampe in Zajec na naš poziv ne upata v »Slovenec« priobčiti niti sejnega zapisnika, niti vloge deželnega odbora na centralno vlado. S tem sta pred vso javnostjo vrgla puško v koruzo in indirektno sama priznala, da sta v borbi z našim listom podlegla, to se pravi, da sta ona dva tista, ki

sta v tej borbi ostala na laži. Konstatiramo to, obenem pa tudi izjavljamo, da se gospoda Zajca prav zelo motita, ako mislita, da je z njiju sramotnim odstopom z bojišča stvar definitivno rešena in spravljena s sveta. Ne, prejasna gospoda, o stvari bomo še temeljito govorili, skrbeli pa bomo tudi za to, da se zadeva ne bo pozabila do prihodnjega zasedanja deželnega zbora, na kar klerikalci očitvidno računajo!

+ Prav pridno so na poslu, kakor nam poročajo z Dunaja, klerikalni poslanci, da bi na ta ali oni način spravili na tihem s sveta Kregar-Štefeto afero. Dr. Šusteršič, ki je lani odgovoril nekemu sodnemu uradniku, ko ga je prosil za intervencijo pri ministru, da ne mara imeti z justičnim ministrom dr. Hohenburgerjem prav nobenega posla, se letos prav pridno suče okrog tega ministra. Pri tem delu ga ne moti niti to, da se nahaja klerikalna stranka od njegovega »znamenitega in zgodovinsko važnega« govora sem v najostrejši opoziciji proti vladi. To dejstvo je tembolj presenetljivo, ker je iz »Slovenca« in iz Šusteršičeve izjave same znano, da klerikalci »dosledno ignorirajo ministre in nečejo priti z njimi v prav nobene osebne stike«, ako so slučajno enkrat v — najstrožji opoziciji. Toda nobeno pravilo brez izjeme, zato se ni čisto nič čuditi, ako se sedaj naši klerikalni opozicionarci prav pridno plazijo po pred-sobi gospoda ministra Hohenburgerja. In kakor se govori, so te klerikalne snubitve imele vsaj že ta uspeh, da si je minister dal predložiti sodne akte. Ne verjamemo, ker smo še vedno uverjeni, da se justica vendarle ne more ponižati na stališče klerikalne uslužbenke in dekle!

+ Konstatujemo: 1. Kregar in Štefe še dosedaj nista proti nam vložila tožbe, čeprav smo jima že opetovano očitili, da sta sleparila pri zadnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico. 2. Člani uredništva »Slovenca« si še dosedaj niso poiskali pred sodiščem zadoščenja, dasi smo jim javno očitili nepošteno dejanje, da so zvečer dne 17. avgusta 1910 potom korespondence Herzog poročali nemškim listom o demonstracijah v Ljubljani, ki so se šele kasneje vršile, in da je bilo to poročilo tako dolgo sestavljeno, da ga niti nemška korespondenca ni priobčila v prvotni obliki. Ti dve dejstvi konstatujemo danes in jih bomo ponavljali tako dolgo, dokler ne izzbavimo jazbecov iz brloga.

+ Slovenski delavci v vsenemškem društvu. Preteklo soboto je imelo vsenemško delavsko društvo »Vorwärts« zabavno prireditev v kazini. Ko so po končani prireditvi delavci zapuščali kazino, smo se pripravili, da je dobra tretjina teh delavcev govorila med sabo slovensko. Kako so ti slovenski delavci prišli na vsenemško prireditev? Mogoče je samo dvojje: ali so bili ti delavci od svojih nemških gospodarjev prisiljeni, da so se morali udeležiti vsenemške prireditve, ali pa so se sami tako narodno nezavedni, da so se dali izvabiti v vsenemško družbo. Naj bo že res prvo ali drugo, žalostno je oboje in dolžnost zavednih slovenskih delavcev, ki gotovo poznajo one nesrečnike, da s poukom in dobro besedo spravijo te izgubljene sinove na pravo pot.

+ Izobraževalno - politični tečaj se otvori danes ob 8. zvečer v tajniških prostorih »Narodno - napredne stranke«. Prosim, da se vsi pri-glašeni tečaja zanesljivo udeležijo. Za bilježke naj se vzame s seboj papir in svinčnik!

+ Volitev starešinstva v Zgornji Šiški. Včeraj popoldne je bila v Zgornji Šiški volitev župana in občinskega starešinstva. Izvoljen je bil za župana soglasno zopet prejšnji župan gosp. Ivan Zakotnik. S tem je ljudstvo jasno pokazalo, da si ne da groziti od nikogar, in dalo gosp. Zakotniku najlepše zadoščenje za sirovo in netaktno postopanje dr. Šusteršiča in njegovih slug napram njemu. Vsem je še v spominu razbiti volilni shod dr. Šusteršičev v Zgornji Šiški, kjer je moral komandant klerikalne stranke z močno orožniško asistenco nastopiti proti razburjenemu ljudstvu. »Slovenec« je takrat priredil posebno izdajo, v kateri smo brali, kako je nastopil dr. Šusteršič proti Zakotniku. Prorokoval mu je, da je njegov korektni nastop njegova politična smrt, da mu garantira, da v treh dneh ne bo več župan in da bo ves občinski odbor razpuščen. To se ni zgodilo, ker se je izkazalo, da je le mirni in trezni nastop Zakotnikov preprečil prelivanje krvi, kakršno je zahteval dr. Šusteršič. To je uvidelo tudi ljudstvo in je včeraj to jasno pokazalo. — Za svetovalce so bili izvoljeni gg. Brecljnik Josip, Bahar Franc, Novak Jakob, Zakotnik Alojzij, Škander Ivan, Šusteršič Franc. Novemu odboru želimo, da z nesebičnim in nepristranskim delovanjem, kakor je bilo dosedanj, tudi v današnjih nasprotjih vzbudi spoštovanje, tako da bo po treh letih na-

stopila vsa Zgornja Šiška enotno in ne bo več prišlo do takih žalostnih nastopov, kakor se je to v zadnjem času večkrat zgodilo. Hudo moralno klofuto so zadali dr. Šusteršiču in vsemu vsenemškemu Eslesu volilci občine Zgornje Šiške.

+ Klerikalna podivjanost. V nedeljo, dne 12. novembra je kmečki fant iz Podgorja ubil na deželni cesti staveca Lužarja iz Slatnarjeve ti-skarne v Kamniku. Gospod Lužar je bil miren in dober človek, ki je skrbel za svojo bolno mater. Bil je pa naprednjak in to zadostuje, da po sedaj veljavni klerikalni morali ne šteje njegovo življenje nič. Ker on menda ubijalec ni spoznal, utegne roka pravice zaseči še ostale odrasle pod-gorske fante, kolikor jih še ni v za-poru. Nedavno je namreč eden izmed njih zažgal p. d. Medvedovo hišo, kjer so se fantje shajali pri domačih dekletih k ponočnemu razveseljevanju. Dekleta so Marijine device sive in še cerkvene pevkine povrh. Radi sumljivosti dali so pol tucata fantov pod ključ. Zdaj jim bodo radi uboja sledili še drugi. Kamniški Čuki pa izgube večjo polovico svojih soča-lov. Take so posledice novodobne duhovniške vzgoje in dekan Lavrenčič se lahko ponaša, da je ravno v njegovi župniji mladina tako za »vero« vneta.

+ Iz ljudskošolske službe. Za provizorično učiteljico na dvorazredni ljudski šoli v Bušehi vasi je imenovana gđe. Pavla Gostičeva. Za suplentko na ljudski šoli v St. Vidu nad Ljubljano je imenovana gđe. Uršula Porentova od uršulink v Ljubljani.

+ Nadležno beračenje nemških nun. Vse polno ljudi v Ljubljani in sploh na Kranjskem je dobilo te dni gniljivo spisano, v nemškem jeziku tiskano beraško pismo, naj kaj darujejo za »St. Josefheim, St. Theresia, Heimat für arme Kinder — Brück — Böhmen — Carmeliten — v. g. Herzen Jesu«. Beraškemu pismu je kar dodana poštna nakaznica. V prošnji je rečeno, da je v zavodu do 50 otrok. Toliko bi jih že domačini v Brücku lahko vzdrževali. A veliki in bogati nemški narod najbrže nič ne da za ta zavod, ali pa so te nune tako lakomne, da nimajo nikoli zadosti, kajti drugače ni razumeti, kako da zdaj nadlegujejo Slovence s svojimi prošnjami. Upamo, da bodo ljudje tako pametni in bodo ta beraška pisma špekulativnih nemških nun vrgli v koš, saj skoro ni dvoma, da imajo te nune vsega dovolj, a nikdar dosti. — Sploh je čudno, da so se zdaj tudi Karmelitarice vrgle na »vzgajanje« otrok. Doslej so le v trugah spale, molile in svet zaničevale. »Vzgajanje« otrok mora biti dobičkanosno, da so se Karmelitarice zapustile svoje truge, se odpovedale priljubljenemu »dolce far niente« in začele »vzgajati« otroke ter — kar je menda glavno — razpošiljati križem sveta beraška pisma.

+ Ustanovitev obrtnega časopisa v Ljubljani. Od zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem se nam sporoča sledeče: Že ob ustanovitvi zavoda za pospeševanje obrti izvolil se je poseben odsek iz članov zavodnega kuratorija, ki naj bi se pečal z ustanovitvijo obrtnega časopisa. Zadeva je med tem toliko dozorela, da je sklical zavod na soboto 11. t. m. skupno sejo, h kateri je povabil vse obrtne zadruge na Kranjskem. Oskodke seje so se udeležili člani kuratorija gg.: I. Kregar, dr. F. Windischer, A. Rojina, inž. V. Remec in so se odzvali vabilu po svojih zastopnikih zadruga ključavničarjev, g. F. Jakopič, zadruga krojačev, krojačič itd., g. F. Jelocnik, deželna zadruga brivcev, g. M. Valentič — v Ljubljani ter obrtna zadruga za blejsko okoli-lico in Bohinj, g. L. Lebar, obrtna zadruga v Cerknici, g. I. Tarsič, prva kranjska mizarska zadruga v St. Vidu, g. A. Kregar, čevljarška zadruga v Trzinu, g. F. Pretnar, zadruga združenih čevljarjev v Žirih, g. I. Zajec, slamnikarska zadruga v Mengšu, g. F. Kompare. — Sejo je otvoril g. I. Kregar ob 3¼ popoldne s pozdravom na vse udeležence. G. Kregar poroča, da so že od več strani dohajali glasovi in želje po ustanovitvi obrtnega lista, ki naj bi bil skupno glasilo obrtnikom. V tem smislu zavzel se je kuratorij zavoda za ustanovitev obrtnega časopisa, ki naj bi bil obenem nekako oficijelno glasilo zavoda. Zavod bi zato prispeval k vzdrževanju časopisa tudi sam in je postavil tako postavko že tudi v svoj proračun za prihodnje leto. Da pa more izhajati obrtni časopis, ki bi zastopal stanovske interese obrtnikov treba bi bilo seveda, da bi se izdajal sporazumno z vsemi zastopniki obrtnega stanu. To je bil povod, da se je k današnji seji vabilo tudi vse obrtne zadruge na Kranjskem, da se izjavijo v koliko bi bile pripravljene sodelovati in podpirati obrtni časopis. Prebere nato dopise več zadrug, ki niso mogle poslati svojih zastopnikov in ki v večini pozdravljajo ustanovitev lista in zagotavljajo svojo pomoč in sodelovanje in poudarjajo

potrebo stroge objektivnosti prih. lista, ki naj bi se kolikor mogoče izognil političnemu boju. Več drugih zadržav izjavi, da se strinjajo z izjavami vzhodnih načelnikov. G. Gregar pozovevala ravnateljstva zavoda g. inž. V. Remeca, ki so se mu naročile predprijave za list, da poroča, kako se misli tehnično ureditev lista. — G. inž. V. Remec pojasnjuje, da naj bi bil obrtni časopis strokovno in stanovsko glasilo za obrtnike, ki naj bi prinašalo v oficijelnem delu poročila o delovanju zavoda, objave glede prireditve itd., dočim naj bi bil ves drugi del lista odprt vsem obrtnikom za svobodno dopisovanje o svojih težnjah in izmenjavanju svojih nazorov. Kakor se bo držal oficijelni del vedno le strokovnih in stanovskih obrtnikov, tako naj bi se tudi vsi dopisniki držali tega načela, tudi kjer se pojavljajo nasprotstva iz ene ga ali drugega vzroka, naj bi bil list sredstvo za ublažitev nasprotstva na podlagi složenega sodelovanja. — Oštevanje t. namen časopisa naj bi dopisniki tudi takrat, kadar so v svojem besedilu ostri, držali se takih mej, da nikoli ne žalijo. Svoje izjave zaključijo s pozivom na navzoče za stopnike zadržav, da poročajo o mnenju svojih tovarišev. K besedi se oglasi zaporedno vsi navzoči zastopniki zadržav, ki se v splošnem strinjajo v tem, da naj se ustanovi obrtni časopis, ki naj bi bil obvezen za vse člane, ali pa naj bi posamezne zadržave prevzelo naročanje lista za svoje člane. V splošnem pa za sedaj ne morejo podati obvezne izjave in priporočajo, da naj bi se sklical čez nekaj časa, ko se bodo med tem tudi druge zadržave lahko izjavile o ustanovitvi časopisa in na kak način bi bile pripravljene prispevati k vzdrževanju. K tej seji vabilo se bode tudi zastopnike vseh obrtnih zadržav z ozirom na izjave udeležencev zadržav, da pooblašajo v ta namen svoje načelnike. Oglasi se k besedi g. dr. Windischer, ki kratko resumira rezultat debate, ki je ta, da se želi vestransko ustanovitev obrtnega časopisa. Glede oblike časopisa priporoča, da naj bi obstojal iz oficijalnega dela, odmerjenega obrtno pospevalnemu zavodu in splošnega dela za obrtnike. Priporoča, da naj bi zavod vodil tudi korespondenčni rubriki, kjer bi odgovarjali na postavljena vprašanja, ki bodo gotovo splošno zanimala obrtniške kroge. Priporoča, da se vabijo tudi zastopniki obrtnih zvez in da se poizve od združnega inštruktorja, ali bi bilo mogoče, da zadržave naročajo za svoje člane obrtni list. Razvije se še pogovor o imenu lista, obliki, številu izdaj itd., končno določanje o tem pa se predloži na prihodnji sestanek, da bodo mogle zadržave, ki se niso zastopane, postaviti svoje predloge. Končno oglašajo k besedi še načelnik zadržav za blejsko okolico in Bohinj, ki porabi to priliko, da izreka kuratoriju zahvalo za knjigovodski tečaj na Bledu, ki ga je omogočil zavod za pospeševanje obrti. Predsednik kuraterija g. I. Gregar pripomni, da izvršuje kuraterij s sodelovanjem pri tečaju le del svojega programa in naloge. Zagotavlja, da se bo ustreglo vsem željam izrečenim pri današnjem posvetovanju, tako da se bo lahko pri prihodnjem setanku končno odločilo o ustanovitvi lista. Zahvali se vsem navzočim in zaključijo sejo ob pol 5. popoldne.

— Lepa slovenščina. Na ograji ob Cesti na Rudolfovo železnico je videti dvojezično naznanilo, čigar slovensko besedilo se glasi: »Lepa Slovenija 1. Soba in Kuchina se praznuje brec ali bosna. Dunajska cesta 52 I. P. Brazari in Gostilno Peterca.« In to v Ljubljani!

— Umrli je v Ljubljani trgovec Rupert Müller. P. v m.

Kako agitirajo klerikale v Grosupljem za občinske volitve. Pišajo nam: Oče Kašák se močno boje, da bi jim pri občinskih volitvah izpodmaknili županski stolček, zato izrabljajo vsa sredstva, da bi zagotovili klerikalcem se nadaljno gospodarstvo v občini. Oče Kašák so slišali, da je v sosednem Smarju županstvo dalo oznaniti, naj se tekom treh dni oglašajo vsakdo, ki bi potreboval možnih krmil kakor otrobov, koruze itd. Gospod župan sicer niso čisto nič vedeli, za kaj se pravzaprav gre, vendar pa so si mislili: Kar je prav za Smarje, mora biti dobro tudi za Grosuplje. In šli so in dali oznaziti slovesno in resno: Jaz oče Kašák, po milosti duhovščine in zaslepljenega ljudstva še vedno deželni poslanec in župan, pozivam vsakogar, ki potrebuje otrobov, koruze itd., da se zglašijo pri meni v občinskem uradu. Ta poziv je seveda imel nepričakovan odziv: Prijavilo se je nebroj takih, ki bi radi dobili otrobe, koruze itd. Pravijo, da bi dva vagona kornaj zadostila vsem zahtevam. Seveda so oče Kašák sedaj v nemali zadregi, ker ne vedo, odkod bodo dobili in kdo bo dal te otrobe in to koruze in še bolj se jim tresejo hlače za županski stolček. Res, smilijo se nam oče Kašák, prav zares se nam

smilijo in prav iz srca bi jim privoščili, da bi jih iz šlamastike rešila dobrotljiva roka deželnega finančnega ministra.

Iz Gorice. Občina Medvode je zaslovela po celi Sloveniji takrat, ko je našel ženjalni fajmošter Brezce znane pomaranče. Ta božji namerik ima obilno posla, tako, da je najbrže nanj mislil »znameniti« sotrudi koledarja družbe sv. Mohorja, ki opisuje delo, trpljenje, skrb in ljubezen duhovnega očeta: ne utegne ne jesti, ne spati. Jedva so minile državnozbornske volitve, že ima na vratu in na sren volitve za domačo občino in sosednje, ne za vse krajske občine, razven nemških. V občinski odbor ne sme priti noben — bog nasvaruj! — liberalci, noben demokrat, noben »barabon«, župan pa mora biti v fari, to se pravi v fari Pomarančarjevi. Tajni sestanki so dan za dnevom in Pomarančar zahteva pooblastila tudi od omoženih volilk. Stalno je najet Tonetov Jur, voz in konj, ki prepeljava brez potrebnega odpočitka v divjem diru politikujočo duhovno posodo fajmoštra Brezce. Nismo se čudili, da je razmučeni konj te dni sredi klauze onemogel, saj je bil tudi strašno obremenjen. Nosil je namreč okroglega Pomarančarja in vso njegovo agitacijsko municijo, med drugimi posebno štiri poslednje reči: smrt, sodbo, pekel, nebesa, zraven pa tudi vice in odpustke, posebej za koritarje suho in državno podporo. Res, čudež bi bil, ako bi od tolikem naporu in skrajnem terorizmu ne zmagali klerikale. Ko gledajo modri možje to neduhovniško početje fajmoštvo, uvidevajo jasno in jasneje, da mora biti namen tega naporovanja vreden truda in žrtve in la bo uspehov deležen ta, ki se žrtvuje, torj fajmošter. In možje vidijo društveni dom, ki ga je postavil politikujoči duhovnik za visoko ceno, ki pa ne donša niti 2% obresti. Kdo bo plačal te dolgove? Nadalje je možem znano, da hoče fajmošter Brezce na vsak način dobiti novo župno cerkev. Še vedno se sredi na pok. Jos. Jarec, da mu ni zavalil v bisago svojih klerikalnih tisočakov. Ker pa ve, da je g. Fr. Jarec prejemeten in se mu da striči, pride na vrsto občina, kakor za društveni dom. V naši občini ima svoj grad tudi bankrotni ljubljanski škof Bonaventura, ki se je postavil radi vzornega gospodarstva pod jerober. In tudi ta ima odprte roke in odprto srce za darove in naklade slovenskih davkoplačevalcev klerikalnih občin. To spoznanje napolnjuje s strahom naše kmečke trpine in jih budi k samostojnemu nastopu ob teh občinskih volitvah. Mi hvalimo modro briznost naših sodelavcev in želimo, da izvojujejo popolno zmago, za kar jim bo hvaležna cela občina, še tisti, ki imajo sedaj zaplankane oči. Kmetje, gre se za vaš denar, za vaše gospodarstvo, za vašo eksistenco. Vsi na noge! Proč z brezvestnimi izkoriščevalci in vrismonijimi Pomarančarji.

Iz Šmartne pri Litiji. S podpisom »Več Šmarčanov« je spisala neka oseba v »Jutro« dopis in se v njem zaletavala v njegovo zadržav dar ugledne in odločne naprednjake. Mogoče je lahko dvoje: 1. Če je dopisnik »Jutra« iz naprednega bora, je dopis vse obsodbe vredno, kajti v stranki velja le prepričanje in ne naklonjenost. Neumno pa je, oseba s svaštva kazati v javnosti; s tem se le stvari škoduje. 2. Lahko pa je mogoče, da je bilo uredništvo »Jutra« mistificirano od klerikalne strani, ker vpoštevati je treba, da se nahajamo tik pred občinskimi volitvami in da imajo klerikale namen, napraviti razdor med naprednjaki. Naj bo torej prvo ali drugo, grdo je to in nikar naj kdo ne misli da bo kdo iz takih dopisov kapital koval, bodi si v prvem ali drugem slučaju. Eden, v imenu več pametno mislečih.

Na adresu predstojništva c. kr. davčnega urada v Cerknici. Pretečene dni je hodil ondodni c. kr. eksikator Finec po svojem službenem opravilu po občini Žilce. Tega službenega časa pa ni porabil za svoje uradno opravilo, temveč ga porabil tudi za agitacijo za tukajšnje občinske volitve. Po nekaterih hišah je bil naravnost vsiljiv in predzen, ter je ljudi obdelaval z liberalci. V neki hiši se ga je gospodar izgnal iz hiše šele ko mu je zagrozil, da ga bode na sodniji tožil. Priča na raz. o. lago. Vsled tega vprašamo tem potom c. kr. predstojništvo, ali je istemu znano delovanje ondodnega od države z našim denarjem plačane c. kr. eksikatorja Fineca, kako porablja on svoj službeni čas in prosimo, da blagovoli poskrbeti zato, da se isti primerno podučijo, kaj spada v njegov službeni delokrog. Mi ne potrebujemo nobenega kuratorja glede volitev, ker vsak od nas ima vsaj toliko razuma in pameti, ako ne več, kakor Finec. Ako bi se pa enaki slučajji ponavljali, bomo prisiljeni vzeti potrebne korake pri višji inštanči, da se prikrajša Finec itak predolgi jezik. — Več davkoplačevalcev.

Iz Žirov. V zadnjem »Ljubljancu« pravilo se je neko revše nad žirovke naprednjake. Pravi da so že čisto obupali, da bi še kdaj bil napredni občinski odbor v Žiroh. Na dan volitve se bodo klerikale prepričali o nasprotnem. Ne da bi napredna stranka razvijala kako posebno agitacijo, prišli so že ljudje sami do prepričanja, da je klerikalna nestrupna in strankarska politika vobče škodljiva in pogubonosa, zato bodo volili značajne in poštene možje, kateri so sposobni in imajo res srce za blagor in korist občine. Navzlic vsi klerikalni strastni agitaciji in pritiskom s prižnice ter vedno ponovnimi shodi bodo žirovke možje volili po lastnem prepričanju in se ne bodo pustili begati od nikakega, bodisi plačanega ali neplačanega ali tudi žegnane klerikalnega podprenika. Res da imate klerikale v Žiroh po svojem izbornem gospodarstvu slavnostnega kaplana Verhovca (listi pišejo, da je na svoji prejšnji službi zafural ljudem krog 24 tisoč kron) kateri je v Žiroh samo da agitira in pobira bero, a navzlic temu klerikalna stranka zelo nazaduje in propada, da ste se morali oprijeti že zadnje obrambe — osebnih napadov. Tinetu Poljansku eničino predbacivati vzorno gospodarstveno vodstvo, ko sami niti pojma nimate o kakem gospodarstvu in bi lahko bili veseli, ako bi imeli kaj tako poštenih in delavnih mož na svoji strani. Primožiču predbacivati neke osebnosti, ker je radi krivde drugih imel neke nepravilike. Sicer pa ako vam take osebnosti zasigurno zmagajo pri volitvah, potem se pač lahko veselite, ker takih slučajev (pa ne tujih grehov) dobite po župniščih dovolj na razpolago. Tudi bi vam prejšnji kaplan Perko vedel dati marsikakega pojasnila. Ako hočete boj na tem polju, premagani ste že naprej, gradiva je v izobilju. Sicer je pa »Domoljubov« dopisnik zelo slabo informiran ali pa je tako zloben, da piše vedoma nesresno, ker drugače bi ne poročal toliko laži in bi moral vedeti, da niti polovica imenovanih kandidatov ni pravih, kakor jih je v resnici določila napredna stranka. Ravno tako, da je tudi Primožič že zdavnaj vnaprej odklonil vsako kandidaturu bodisi v občinski odbor kakor tudi drugo društvo. Torej so vaši napadi samo zlobnost in škodaželnost, kar se bode pa maščevalo na dan volitve na vas samih. Glede cerkve pa bodite veseli, da so jo vam napravili naprednjaki, da jih za zahvalo sedaj napadate in zabavljate — sicer bi morali še dolgo v staro grobljo hoditi.

Elektroradiograf »Ideal«. Spored za torek 14., sredo 15. in četrtek 16. novembra: Velikostvo planin. (Prekrasen naravni posnetek.) Uboji prijatelji. (Jako komično.) Dobroerčni Gualnaro. (Zanimiva drama.) Slikar brez rok. (Varietna slika v barvah.) Sosed in sosed. (Velekomnična privlačnost z Maksom Linderjem.) Zapomnite si natančno datum: 18. t. m. zopet prve vrste učinkovita detektivska zgodba: Princeza Cartouche, knjeginja zatov. (Slika je vredna vrstnica Zimmaria.) Pozor! V petek, 17. novembra specialni večer z lepimi slikami. Popoldanske cene za dijake: Num. sedež 30 v. I. prostor 20 v. II. prostor 10 v.

Pretepi. Snači so se srečali na Sv. Petra cesti trije »gospodje« ter se začeli prepirati, naposled so si pa skočili v lase in se začeli premetavati po blatu, kakor klovnji. Eden je potegnil celo nož in z njim raztrgal svojemu nasprotniku obleko ter mu napravil 30 K škodo. — Na Rimski cesti sta se v nekom hlevu sprla dva hlapca ter se naposled dejansko spoprijela. Pri pretepu je eden hotel zmagati z nožem, a ga je drugi prehitel s tem, da je pograbil lopato in z njo loputnil po glavi svojega bojevitelja petelina.

Zaradi prepovedanega povratka je bila v soboto na Dunajski cesti aretirana 20letna slaboglasna Marija Jekovecova iz kranjskega okraja. Policija je jo oddala sodišču.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 52 Macedoncev, 15 Hrvatov in 12 Slovencev, nazaj je pa prišlo 30 Hrvatov. Iz Bavorskega je prišlo 5 Macedoncev in 200 Hrvatov.

Izgnanila je šivilja Jožefa Debečeva srebrno zapestnico. — Zlatar Jožef Debeč je izgubil zlat prstan z modrim kamnom. — Pestunja Marija Rannerjeva je našla srebrno zapestnico.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda sta poslali g. Magda in Pepica Hribar iz Velike Gorice na Hrvaškem 20 K mesto venca na krsto svoji teti gospe Mariji Zorko roj. Pavlič. G. Anon Carli, notar v Žužemberku, je poslal C. M. družbi iz neke kazenske poravnave 20 K. Hvala! — Češka akcijska pivovarna v Budjevojicah je poslala družbi sv. Cirila in Metoda 496 K

96 v od prodanega piva med Slovenci. Zahvaljujoč se cenjeni slovanski akcijski družbi za ta lepi dar pripočamo pivopivcem priznano izvirno pivo akcijske pivovarne v Budjevojicah.

Z Jesenice. Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Jesenice se vlijudno zahvaljuje vsem, kateri so pripomogli, da je trgutev tako sijajno izpadla. Nenavadno dobro je bila obiskana ta veselica — to klub temu, da so stari Vankov ata znani »Jabovi Jakec« s takim veseljem trkali naše lepake z Ambroževih hiše. Temu ateku svetujemo naj si drugi to delo prihrani — ako si hoče dobro.

Društvena naznanila.

Občni zbor dijaškega pospešnega društva »Radogoj« v Ljubljani se vrši v petek dne 1. grudnia 1911 ob šestih zvečer v Narodnem domu. Dnevni red: Nagovor predsednikov, poročilo tajnikovo, poročilo blagajnikovo, poročilo računskih preglednikov, volitev predsednika, njegovega namestnika in trinajstero odbornikov, volitev računskih preglednikov, slučajnosti.

»Sokol I.« je priredil v soboto, dne 11. novembra v »Mestnem domu« svoj prvi »Sokolski večer«. Izmed zelo obširnega sporeda moramo posebno opomniti na koračnico gosp. Vidmarja »Našim fantom«, ki se je na tem zabavnem večeru proizvajala prvič in žela tudi obilo aplavza. Omeniti moramo posebno tudi skladbe g. Antona Jakla, kateri je obenem tudi vodil »Salonski orkester Sokola I.« Ugajale so tudi skupine, katere so bile izbornu uprizorjene, posebno pa vrhunška prosta vaja gosp. Vidmarja. Največ odobravanja pa so želele točke, v katerih je nastopila gospodična Počivavnikova in bariton slovenske opere gosp. Bukšek in pa sedmerospev iz operete »Vesela vdovica«. Po končanem sporedu se je par razvil ples, pri katerem je pridno razvil celotni orkester Sokola I. in ki je trajal pozno v noč. — Z dobrim vinom je postregel gosp. Mrak, za evetlice in slaščice pa je skrbela ga. Vidmarjeva in gospodična, katere so ji pri tem pridno pomagale. — Želeti bi bilo, da Sokol I. priredi v tekoči sezoni še mnogo sličnih zabav.

Martinov večer slov. del. pevskega društva »Slavec« v Ljubljani se je vršil v nedeljo zvečer v veliki dvorani Narodnega doma ob prilično dobri udeležbi. Koncertni spored je prinesel poleg z vso preciznostjo izvajanih točk S. v. Filharmonije, ki je morala k vsakemu komadu dodati vsaj po eno če ne po dve ali tri točke, mnogo novega in originalnega. Fr. Gerbičeve skladbe »Ozka brvica«, »Vabilo«, »Slavček«, daj mi svoje petje« in »Pastirček« imajo toliko narodnega duha, da se človek nehoti vpraša, kje je slišal te pesmi. Zlasti je ugajala izmed teh pesmi prva, ki je po svojem narodnem duhu segala naravnost od srca. Tudi Prochazkov »Popotnik« in Adamičeva »Francica« sta žela mnogo aplavza. Nekaj povsem novega je bila skladba g. L. Pahorja »En starček je bil ...«. En starček je živel ..., ki ga je izvajal celotni zbor s spremljevanjem orkestra in z bariton-solom g. Vouka z vso preciznostjo pod spretno taktirko g. Pachorja. Naravnost vihar aplavza pa je žel g. Pachor za svoj venec narodnih napitnic, ki jih je zbral v veselo koračnico. Trinajst znanih in obče priljubljenih napitnic v tako lepo harmonično celoto zbrati, je vsega priznanja vredno muzikalično delo in bi bilo želiti, da si ta venec najde pot v vsa pevska društva. Razumljivo je, da je občinstvo burno zahtevalo ponovitev te točke. Po končanem koncertnem programu je bilo srečkanje in licitacija Martinove gosi ter se je nato razvil zelo animiran ples. Iz Tabora sta brzoglavno pozhvalila »Martinov večer« čis na inženir Bašta in zavarovalni zastopnik Pošvar.

»Društvo zdravnikov na Kranjskem« imelo je dne 10. t. m. v deželni bolnišnici svoje edno mesečno zborovanje. Predsednik dr. Demeter vitez Bleiweis poročal je o pripravih za društveno petdesetletnico, ki se bo slavila konec februarja bodočega leta in o slavnostni številki »Liječniškega Vjesnika«, ki izide pri tej priliki. Primarij dr. Gregorič demonstira slučaj obsežne kožne tuberkuloze pri mladem dekletu in več slučajev gumoznih obolenj, ki se lečijo z Ehrlichovim salvarzanom. Primarij dr. Stojice pokaže novo slučaj vnetja slepica z izredno težkimi komplikacijami, ki se je vključ v dvehletnemu obstoju bolezn operativnim potom popolnoma ozdravil. Na to poročilo izmed mnogih slučajev vnetja slepica, ki jih je imel priliko operirati tekom letšnjega poletja, o nekaterih posebno zanimivih in karakterističnih. Dalje demonstira mladega fanta, ki mu je po poškodbi z motorjem ohromela desna roka in ki si je pri tej priliki

tudi nalomil željnost, delovna na drobca. Med tem ko se roka počasi bojiša, dalo se je željnost vravnati in ozdraviti, akoravno sta stala kostna odlomka daleč narazen. Pozornost je vzbujal funkcionalni in kozmetični efekt pri triletnem otroku, ki je imel spodnje ekstremitete skrajno izkrivljene. Eno bedro je imelo obliko črke X, drugo je bilo skrivljeno liki srpu. Vzrok tej ohromelosti bila je ne-normalna lega v maternici. Po osteoplastični operaciji dobil je otrok ravne in zdrave ude. Slednjič demonstira dr. Stojice v družbi s prosekatorjem dr. Plečnikom preprati jeter, v katerih se je po udarcu s kornitom razvila mogočna krvavitev, ne da bi bil ta organ odzunan kaj poškodovan. Nekaj zanimivih preparatov je pokazal dr. Plečnik, tako opasno zateklino v možganih, ki se je po priliki našla pri za tuberkulozo umrli ženski, ne da bi bila med življenjem povzročala kaka motenja.

Vpokojeno učiteljstvo. Nezmožne draginje še danes ne morejo več zmagovati državni uradniki, in si žele povišanja plače. Pod tehtnimi udarci draginje pa posebno omagujejo vpokojeni učitelji. Vsega usmiljenja vredni so tisti reveži, ki so bili na pritisk nekaterih c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov pahnjani v prezgodnji pokoj, ne da bi jim bila še priznana draginjska doklada. Da bi se tem v bedi in obupu živim veteranom na ta ali oni način zamoglo izposlovati prispevkov draginjske doklade, se je ustanovilo novo društvo pod imenom »Društvo vpokojenega učiteljstva na Kranjskem«. Na sklicateljev poziv se je pred kratkim zbralo več penzionistov pri »Novem svetu« v Ljubljani v posvetovanje, kakšen namen naj bi vobče imelo novo društvo. Po predlogu tovariša Krist. Engelmana je bil soglasno izvoljen Janko Škerbinec predsednikom zborovanja. Takoj na to se je izvolil osnovni odbor, ki je izmed sebe izvolil svoje funkcije: narje in so: Škerbinec Janko, predsednik; Engelmann Kristijan, podpredsednik; Punčah Simon, tajnik in blagajnik; Račič Alojzij, Zibert Anton, Bozja Josip, Javoršek Anton, člani. Odbor je prevzel nalogo, da sestavi pravila, ki se predložijo c. kr. vladi v potrjenje. V pravih se bode posebno poudarjalo, da se pri deželnem odboru sigurno izposluje draginjska doklada tudi tistim vpo-kojencem, ki jim dozdaj ni bila priznana in da se jih pri stalnem vpo-kojenju takoj tisti dan ne pahne na cesto. Vobče bi pa tudi vsi drugi penzionisti na stare dni kot opešani in izmučeni veterani radi dosegli kak boljši košček kruha; saj so v mladostnih letih — v pravem pomenu besede — stradali prav po pasje. Iz srca želeči, da bi se najprej našim, še aktivnim bratom-trpinom, uredile stanu primerne plače, ter jim zasijala zarja boljše bodočnosti, potem šele bomo poskusili tudi penzionisti prositi za povišanje svojih skromnih penzijskih prejemkov. Morda pade vendar tudi nam — če nam prej ne zatise koščena smrt oči — kaka mala drobtinica od mize tistih, ki nam režejo kruh; morda se spomnijo tudi nas in umbra mortis sedentum. »Nobeden ne obupa, če mu tudi nade zadnja zvezda zgine« pravi Wieland.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Ljubljana je imela sredi izredni občni zbor v steklenem salonu restavracije pri »Novem svetu« ob naravnost sijajni udeležbi, ker sta se občnega zbora udeležili dve tretjini društvenikov. Gosp. drž. poslanec Ravnihar, ki je obljubil priti, je bil žal zadržan. Predsednik tov. Čolik otvoril zborovanje, omenja, da se v kratki dobi, odkar društvo obstoji, še ni moglo storiti vse, kar bi bilo treba v prosepah društva, tudi se žalibog še ni dala doseči spojitve obeh društev, upa pa, da bo novi odbor nadaljeval uspešno započeto delo. Tajnik tov. Repovš je na kratko obrazložil odborovo poslovanje, ki ni bilo ravno lahko, saj se je podružnica morala braniti na vse strani, vendar se je poglavitna skrb obračala notranjem delu. Število članov se je podvojilo; naraslo je od 55 na 110 članov. — Blagajnik tov. Jermol je poročal, da je imela podružnica 1159 K 30 vin, dohodkov in poleg prispevkov centrali dovoljenih podpor itd. enoliko stroškov, v blagajni je pa še 126 K 41 vin, božični-nega sklada. — Na poročilo računskih pregledovalec tov. Noča in Kraglja se je blaginjuštvo podelil absolutorij. — Volitev odbora se je izvršila soglasno in so bili izvoljeni tovariši: Čolnik, predsednik; Šenk I. podpredsednik; Tomšič II. podpredsednik; odborniki: Repovš, Mlakar Ludvik, Jeromol, Robas, Gregorič, Kragelj, Ogrinec, Verli, Dežman, preglednika rač. tov. Cuznar in Godec, njih namestnika pa Mlakar Josip in Jakopič. — Odposlanec centrale tov. Šker-janc je z govornimi besedami orisal zgodovino jugoslovanskega želez-

ničarstva, njega pomen in cilj. 50 let je že tekla železnica po naših tleh in šele čez pol stoletja se je zdramil slovenski železničar in se zavedel, da se mora organizirati v slovenski organizaciji. Tako organizacija pa je naše društvo, ki je že doslej krepka dovolj, da ščiti svoje člane in jim v sili pomaga, vendar pa je upati, da se doseže spojitve tudi z uradniškim društvom, s katerim smo že doslej v nekaterih slučajih postopali sporazumno. Samo zadnjih 8 mesecev je centrala izvršila uspešno posredovanje v 138 slučajih. Tudi v narodnem oziru bo naše društvo za Slovence velikega pomena, saj so n. pr. Čehi se - le potem dosegli na železnici nekaj pravic, ko so se organizirali na narodni podlagi. Govornik je nato razložil še več prav markantnih slučajev iz delovanja naših nasprotnikov, vso njih zahrbtnost in narodno mlačnost, če ne celo odpadništvo. — Tajnik Repovš se je nato branil pred krivdami natočevanja in napadi na njegovo osebo v socialističnih listih in osvetlil delovanje obeh socialističnih železniških generalov, in sicer Kopača v Trstu in obersodnega debeliga Tomsehika, ki si je, dasi je bil svoj čas preprost kovinski delavec »prihranil« toliko, da ima na Dunaju kar dve hiši. Govorilo so nato še pov. Škerjanc, Mlakar L. Noč, ki je iz lastne izkušnje osvetlil delovanje socialne demokracije, nakar se je sprejela resolucija v tem smislu, da zborovalci oklanjajo vsako vmešavanje od drugod v našo organizacijo in da popolnoma zaupajo društvenemu vodstvu. Predsednik mariborske podružnice tov. Kejžar je opisoval zlasti razmere na Spod. Stajerskem in pojasnil slučaj v Pragerskem, kjer je bilo odpuščenih več domačih, slovenskih delavcev. To je premišljen sistem, ki se pa po govornikovem mnenju ne bo obnesel. Nam pa bo pomagala le samopomoč, oprimimo se Zveze, ki se čimdalje bolj vkoreninjuje. Ko so na kratko govorili še tov. Verli, Repovš in Škerjanc, zaključil predsednik ta lepo uspeli shod. — Simpatičnemu mlademu društvu, ki je že ta kratki čas obstoja razvilo toliko agilnost in toliko stanovske samozvesti, želimo kar najlepši razcvet.

Iz Novega mesta. Narodna čitalnica v Novem mestu je priredila v soboto zvečer po vsebini jako bogat večer v prostorih »Narodnega doma«, ki je privabil nebroj narodnega občinstva iz bližnjih in daljnih krajev. Prva točka je bil Tanejev Trio, ki so ga izvajali na violinah in violi gg. prof. Škerlj, Ed. Kastelic in kapelnik Höfner. Le roka umetnika more izvajati strunam tako čarobne glasove in skladne melodije, da so jim poslušalci sledili z napetostjo. — Sledila je burna pohvala. — V drugi točki je nastopila ga. prof. Lovsetova, ki je s svojim nastopom počastila naš oder po zelo kratkem presledku že v drugi. Pela je Maillartovega: Puščavnika ob spremljevanju ge. dr. Krašovčeve in Giac. Mikoliča. Za čarobno petje, za katero je žela gospa jako burno odobravanje, ji je podaril predsednik narodne čitalnice gosp. Levičnik krasen šopek, kakor tudi ge. dr. Krašovčevi. — Kot tretja točka je sledila tragikomična opereta: »Presenečenje«, s spremljevanjem slav. novomeškega salonskega orkestra. Izbornim igralnim močem se je zahvaliti, da je prišel do čiste jasnosti tragični in pozneje komični duh, ki veže iz enodejanke. Posamezne moči so nele po mojsterskem nastopu in igralnem, psihološko do slednem izvajanju doprinele do ne pričakovane uspeha, ampak s čistim, jasnim in skladnim petjem tako mojstersko in umetniško polno izvršile svoje vloge, da se novomeški oder ne more ločiti od tako izbornih moči in da kriči želja iz občinstva, da se opereta ponovi v najkrajšem času, kajti toliko neprisiljene zabave in zadovoljnega razpoloženja ni vzbudila že kmalu kaka predstava, s katero se je povzpela naš oder v umetniškem oziru nad vsakdanji malomestni nivo in ga pričakuje v bližnjem času s sodelovanjem tako izbornih moči najsjajnejša bodočnost. Naj mi bo prihranjeno razkosano ocenjevanje posameznikov, kajti harmonično in mojstersko izvedena celota je naredila na gledalce vtisk, ki jim z vso gotovostjo obeta v tej sezoni še najlepše zabave. — Prireditelj je zaključil animiran ples.

Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju si je izvolilo na svojem I. rednem obnem zboru dne 3. novembra 1911 za svoj zimski tečaj sledeči odbor: Predsednik: Srečko Lapaine, for; podpredsednik: Pavlin Aci, iur.; tajnik: Stanislav Jurko, iur.; blagajnik: Vinko Lapaine, iur.; knjižničar: Jos. Samec, m. vet.; namestnik: Fras Ivan, med.; gospodar: Korošak Krešimir, export.; arhivar: Brovet Ruprecht, for.; namestnika: Kutni Fridrik, cult., Fras Ivan, med.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes zvečer satirična komedija »Morala« Lud. Thome (za nepar). — V četrtek zadnjič zvečer Straussova opereta »Cigan baron« (drugič za nepar - abonente). Vrsta predstav se torej izpreminja. — V soboto prvič V. Parmova opera »Ksenija« in Wolf-Ferrarijeva nova opera »Suzanna tajnost« (za par - abonente). — V nedeljo popoldne ob 3. »Kralj Matjaž« (za lože nepar); zvečer prvič burka »Nebesa na zemlji« (za nepar - abonente). — V torek opera za nepar - abonente.

izpred sodišča.

Kazenske razprave pred tukajšnjim okr. sodiščem.

Idila na Gradu. Oba sta bila prosta, rada sta se imela, in ker so zaljubljeni radi sami, šla sta na Grad. Bil je lep jesenski dan in divila sta se na Gradu krasnemu sprehajališču, divnemu razgledu in bila vesela svoje ljubezni. Toda konec tega sprehoda je bil žalosten. Že v podnožju brba, tam pri Kurji vasi, jih sreča nesreča v osebi slikarskega pomočnika A. H., ki ima posebno piko na tasi: zaljubljene parčke, ki hodijo na Grad. Ne spodtika pa se ob take srečne ljudi morda zaradi tega, ker je moralno vzhvišen nad njimi, marveč nasprotno, iz same zavisti in hudomušne nagajivosti. Ko je videl priti ta dva roko v roki iz svetišča zaljubljenec, nahlulil ju je prav pobalinski in jih začel grdo zmerjati. Ti pekova b... je rekel njemu pojdi spat, proti njej pa je govoril poleg običajnih psovč tako vrste celo nekaj o kronah. Siedil j uja je in vpil za njima, dokler ni bilo napadenima preveč in sta ga končno ustavila in vprašala kaj da hoče. Poznala ga ni. On pa je poznal oba, posebej dobro je hotel poznati njo, češ, da je imel že z njo opraviti, ko je služila v neki ljubljanski gostilni za natakarico. Pograbil je najprvo njega in ga porinil v stran, na to pa je osuval še njo. Ko sta mu ubežala, je vrgel za njima samo »en čisto majhen kamenček«, kot sam pripoznava. Priče so obtožbo potrdile. Ker je A. H. že znan zaradi raznih prestopkov in hudodelstev, se sodišče ni moglo dosti ozirati na njegov zagovor, ki je bil pa vrhu tega še zelo plitev in ga je obsodilo na en teden strogega zapora poostrenega s postomi. H. pa je bil popolnoma uverjen, da se mu ni odmerila pravica posteno, zelo hud in je prijavil ogorčen nad takim početjem vzklik in zahteval sodbo, s katero hoče iti iskat zadoščenje na deželno sodnjo.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Iz strahu pred komisom. Posestnikova sinova Janez Rogina iz Verajca v črnomeljškem okraju in Franc Grdane iz Prilipe v Krškem okraju imata spomladi iti na prvi nabor. Ne morda, da bi bila antimilitarističnega mišljenja, ampak, ker jima pač ne ugaja komis in tako mala plača, kot je pri vojakih, sta se napotila v deželo prostosti, v Ameriko. Rogina je dobil denar od svojega strica iz Amerike, Grdane pa doma. Poslovila sta se od rodne grude in prišla srečno v Ljubljano. Na južnem kolodvoru pa ju je zalotil stražnik Večerin, ki ima prakso in jako srečno roko pri takih fantih, ki se vozijo tako daleč brez potnega dovoljenja. Rogina pa še ni obupal. Ponudil je stražniku, če ga izpusti, da mu da 20 K. Toda zastoj. Oba sta priznala svoj namen, trdila pa sta tudi, da sta se hotela vsaj do drugega nabora vrniti domov. Rogina je imel pri sebi 603 K, Grdane pa 437 K. Obsojena sta bila in sicer Rogina na 14 dni zapore in 20 kron globe in Grdane na en teden zapore in tudi 20 K globe. Po prestani kazni pa jih bodo poslali domov, kjer naj počakata, dokler ne zadostita vojaški dolžnosti.

Razne stvari.

Otrok z žabjo glavo. V občini Optaš v Rumuniji je neka še mlada žena porodila jako čuden monstrum ženskega spola. Otrok sploh nima vratu, oči ima na temenu, nos in usta sta pa tako potlačena, da je glava popolnoma podobna žabji glavi. Otrok bo najbrže žival.

Milijonarji in dobrotelji. Poročali smo že, da je Carnegie daroval zopet 25 milijonov dolarjev za pospeševanje in napredka in izobrazbe. Do sedaj je Carnegie daroval za kulturne in dobrotelne namene za 208.235.000 dolarjev ali 1040 milijonov kron, Rockefeller je daroval za podobne namene 150.000.000 dolarjev t. j. 750 milijonov kron in še sta oba med prvimi denarnimi močmi.

Kinematograf v cerkvi. Pridige s sodelovanjem kinematografov so najnovejša novost v ameriških cer-

kvah. S tem hočejo povzdigniti obisk. Prvikrat se je uporabljal kinematograf v prezbiterski cerkvi v Montclairu v državi New - Jersey. Duhovnik te cerkve, pastor George J. Bechker, se je pečal v svoji pridigi z zgodbami sv. pisma. Kinematograf je pa predstavljal na velikem platnu nasproti prižnice te zgodbe. Prvi poskus se je tako posrečil, da bodo vpeljali kinematografe tudi v drugih cerkvah.

Ciklon v Ameriki. V Viskonsinu v Severni Ameriki je divjal večeraj ciklon, ki je zahteval 23 človeških žrtev in mnogo ranjenih. Sila vetra se da presoditi po tem, da je dvignil v zrak neko hišo s 5 osebami in jo vrgel v neki prepad. V mestu Jonesville se je ponesrečilo 9 oseb. Posebno hudo je divjal ciklon v mestu Virginiji v državi Illinois. Tri osebe, ki so skrile v cerkvi, je ubila opeka, ki je padla s stropa.

Napad na nadškofa. Iz Petrograda poročajo: Med mašo v domači kapeli seminarja je neki bivši seminarist z nožem napadel nadškofa Antoniusa iz Volhinije. Napadalec so navzoči zadržali. Nadškof je bil le na roki nekoliko ranjen. Napadalec ni hotel povedati vzroka, zakaj je napadel nadškofa.

Beg v mrtvaški rakvi. V neruški kaznilnici na Ruskem, kjer so zaprti večinoma politični kaznjenci, se je zgodil zelo tajinstven slučaj. Pred par dnevi so prišli proti večeru v to kaznilnico ter prinesli mrtvaško rakev, ki je bila baje namenjena za to kaznilnico. Predstojnik kaznilnice Maslov ni hotel sprejeti rakve. Ko so mu pa pokazali povelje guvernerjevo, je sprejel Maslov rakev ter jo dal prenesti v vežo. Drugi dan so pa zopet prišli omenjeni štirje možje ter pokazali guvernerjev ukaz, da se je zgodila napaka in da je rakev namenjena za serentinsko kaznilnico. Maslov je bil vesel, da se je iznebil rakve. Ko je pa Maslov proti večeru inspiciral ječe, je opazil, da je izginil eden izmed najnevarnejših revolucionarjev Puchalskin. Puchalskin je eden izmed glavnih zarotnikov zoper carjevo rodbino. Brezdvomno je Puchalski pobegnil v rakvi. Obenem z njim sta pa izginila tudi dva čuvaja, ki sta bila šele pred par dnevi sprejeta in ki sta bila najbrže tudi revolucionarja.

Zrakoplovstvo. Kakor znano, je v bližini Dunajskega Novega mesta veliko letalno polje. Opetovano se je svarilo, naj ne hodijo ljudje čez to polje, toda ljudje niso poslušali teh svaril. Včeraj je italijanski pilot Mosca poskušal vzleteti. Ko je aeroplan drčal po tleh, je zadel v večjo gručo dekle. Eno je zadel propeler ter jo težko ranil. — Več ameriških članov rensko - vestfalske motorske družbe je projektiralo transatlantsko letalno ekspedicijo. Preleti naj se ocean, in sicer s Tenerife v Ameriko. Spomladi bodo začeli s poskusnim letanjem. — Aviatik Brindeaux je v Toulonu padel s svojim aeroplanom na streho nekega šolskega poslopja ter se težko poškodoval. V Montpellieru je padel aviatik Fournier v neki ribnik ter se pri tem težko poškodoval.

Roparski umor. Včeraj so našli v kamnolomu v Sieveringu pri Dunaju dve moški trupli, ki ste bili nagi. Blizu trupel so ležali koli in kladivo. S tem sta bila najbrže ubita. Policija je dognala, da sta se obadva pripravila z večjim številom delavcev. V prepiru sta bila ubita. Morilec so svoji žrtvi oropali, trupli pa vrgli v kamnolom ter ju pokrili s kamenjem.

Zdravljenje z godbo. Ameriški zdravnik dr. Paterson v Bostonu je ustanovil zdravilišče, v katerim se zdravijo s pomočjo godbe. Razna godala po njegovem mnenju zdravilno vplivajo na različne bolnike. Gosli baje zelo ugodno vplivajo pri melanholiji in hipohondriji. Harfa deluje proti histeriji, glas flavte olehčuje nekatere bolezni, vinkuje baje tudi dobro v prvih začetkih jetike. Oboa dobro vpliva pri vsakem duševnem razburjenju. Glasove klarineta uporablja ta bostonski zdravnik pri pri-tiski v čreveh.

Mlad zakonski mož — morilec Iz Sarajeva poročajo: Neki bogat kmet z imenom Delić je pred tremi leti po mahomedanski navadi poročil svojega trinajstletnega sina s sedemnajstletno deklico. Po zakonskih določilih sta mogla začeti šele letos skupno zakonsko življenje. V prvi noči je mladi mož zadavil svojo ženo ter se nato sam javil orožništvu. Hladnokrvno je priznal umor in je opravičeval svoje dejanje s tem, da mu je bila žena nezvesta, v času, ko je na njega čakala.

Zavod za telefonografijo so pred kratkim ustanovili v Londonu. Za zdaj so napravili 750 zvez, pri katerih je telefon spojen s telegrafom. Ključ, kakor dozdaj s posredovanjem poštnega urada. Če poklicani ni navzoč, se poslužijo tisti, ki kliče, stroja za daljepis in napiše s tem svoje poročilo. S pomočjo elektrike se to pisano poročilo reproducira z električno se pregibajočim svinčnikom na

drugi postaji, tako da dobi abonent pri svojem povratu poročilo napisano. Tudi telegrami se bodo na ta način razpošiljali. Nadaljni poskusi bodo pokazali, če se bo ta naprava tudi v praksi mogla uporabljati.

Umori. Svojo mater umoril. V Kapištju na Češkem so našli v kleti neke hiše, ki je last barona Spens - Boodena, truplo 70letne Adele Nieda. Sin umorjene je priznal, da je v prepiru ubil s sekiro svojo mater. Truplo je nato skril v kleti. — Trafikantinja zadavil in oropal. V Požunu so našli v nedeljo dopoldne trafikantinja Nemethi in njeno hčer v njihovem stanovanju zadavljene. Zgodil se je roparski umor. Blagajna, v kateri je bilo par sto kron, je bila prazna. — Zopet umor na Moravskem. V gozdu blizu Valaškega Klobuka so našli v nedeljo grozno razmesarjeno truplo nekega moža. Glava je bila zavita v vrečo. Umorjenec je kočar Jos. Lupac iz Polehradice, ki je bil tri tedne v Brnu, kjer je bil zaposlen v neki tovarni. S prihranki je šel pred tremi dnevi domov. Med potoma je bil umorjen in oropan. Umora sumljiv je neki delavec z imenom Janez Partik, ki je takoj po umoru izginil.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Burni prizori.

Dunaj, 14. novembra. V državnem zboru se je danes začelo drugo branje draginskih predlogov. Seja je slabo obiskana, ker je jutri praznik. Začetkom seje obžaluje predsednik dogodka od petka in naznanja, da bo poslovniški odsek izdelal nov predlog, s katerim se bo sedanji poslovniški spopolnil, ter bo mogoče v prihodnje preprečiti in kaznovati podobne dogodke. Končno pozivlja zbornico na plodnosno delo, kar izzove veselost in klice: »Heil Hohenzollern!« Nato prosi poslanec Malik za odpuščanje, Hummer pa tega ne smatra za potrebno in si je nabral nekaj zaupnic pri svojih volilcih. Ko so se izvršile nadomestne volitve v nekatere odseke, podasta poslanca Erb in Jerabek kot referenta v draginskem odseku poročilo o draginski predlogi ter priporočata sprejeti je odsekovega sklepa. Nato poročata še poslanca Rener in Lasocki, nakar povzame besedo ministrski predsednik Stürgkh, da označi stališče vlade glede uvoza argentinskega mesa.

Njegova izvajanja kopirajo poploma izjave Bienertha in Gautscha samo, da so morda v nekaterem oziru še ostrejša. Ministrski predsednik Stürgkh konča svoja izvajanja z besedami: Vlada ni pri volji sprejeti sklepov zbornice, če ta zahteva uvoz argentinskega mesa. Ze med govorom ministrskega predsednika je prišlo zlasti od strani socialnih demokratov do raznih medklincev, zadnji del govora ministrskega predsednika pa je utonil v trušču in hrupu. Ko je končal Stürgkh svoj govor, nastal na kloph socialnih demokratov in naprednih meščanskih poslancev pravi vihar nevolje. Socialni demokrati vpijajo: Ali smo tili-ti, da se upa vlada tako govoriti k nam? Doli z vlado! Heil Hohenzollern! Poslanec Heilinger kliče: Doli z zločinci! Socialni demokrati kriče: Na ulice bomo! — da vam pokažemo kako znamo govoriti! Poslanec Schuhmeier kliče Stürgkhu: Stiefelputzer Belvedere! 5 minut traja strahovit hrup. Ministrski predsednik Stürgkh sedi bled na svojem sedežu. Pred njega stopi poslanec Hildebrand ter mu pomoli pest pod nos in kriči: Ulice bodo govorile! Predsednik neprestano zvoni, toda brez uspeha. Ko zapusti ministrski predsednik zbornico govori nemški agrarec Damm, njegova izjava nja pa utonejo v splošnem hrupu in so deloma neumljiva.

Dunaj, 14. novembra. Koncem govora ministrskega predsednika je stal ob njegovi strani nemški radikalec Teuffel, ki mu je edini ploskal. Socialni demokrati kličejo: Teuffel je postal angelj varuh Stürgkha!

Davčna reforma.

Dunaj, 14. novembra. Finančni minister je podal šest zakonskih predlogov glede reforme davkov, ki jih je že v svojem eksposu naznanil; ti so:

1. Davek na žganje se zvišaj od 90 v na 1 K 40 v. Deželam, ki so dobivale od tega davka desetaj v se zviša prejemek na 60 v, toda le od one vsote, ki presega minimum 75 milijonov, ki ga zahteva država za sebe.

2. Davek na pivo se zviša od 34 vin. na 80 v od hektolitrske stopnje ekstrakta, tako da znaša davek na pivo 5 K od hl. Odpasti pa morajo deželne doklade ter dobe dežele od tega davka 42%.

3. V bodoče dobe dežele 21 1/2 milijona od osebnodohodninskega davka, 49 milijonov od davka na

žganje, in 56 milijonov od davka na pivo. Pozneje naj bodo deležne dežele na davku na žganje s 64 milijoni, na davku na pivo pa s 70 milijoni, to pa le, če sklenejo dežele zakon, da se oproste ti davki deželnih doklad. Ta postavka ima tudi v obeh primeru znižanje realnega davka.

4. Uvedba pristojbine za brezplačni premoženjski prenos.

5. Davek na šampanje.

6. Davek na automobile.

Sienkiewicz nevarno ranjen.

Dunaj, 14. novembra. V prvih popoldanskih urah je prišla iz Varšave brzojavka, da je na lovu v okolici Varšave bil znani romanopisec Sienkiewicz od nesrečnega strela težko ranjen na glavi in nogah.

Hočejo »žreči«.

Dunaj, 14. novembra. Skofovske konference so se končale in je bila sprejeta resolucija, ki zahteva zvišanje kongru.

Bráf.

Praga, 14. novembra. Listi poročajo, da pride bivši minister Bráf v četrtek na Dunaj in da bo imenovan za poljedelskega ministra.

Umor v Sieveringu.

Sievering, 14. novembra. Danes so nadaljevali preiskavo obeh umorjenih delavcev, od katerih je eden Ceh. Ubita sta bila s kladivom in imata popolnoma razmesarjene glave. Trupla so naga, glavi pa sta bile zavite v obleko in čunje. O storilcih ni sledu.

Morilec Siezinsky.

Stanislava, 14. novembra. Oblasti so dale aretirati zobozdravnika, ki je Siezinskemu plombiral zobe ter pri tej priliki z njim dogovoril dejalni načrt bega. Zobozdravnik je baje glavni krivec v komplotu.

Stanislava, 14. novembra. Zobozdravnika niso mogli aretirati, ker je že od petka izginil.

Balkanska vojna.

Atene, 14. novembra. V Bukarešti je imel kralj Karel baje tajno konferenco s predsedniki in voditelji vseh strank ter jim je naznanil, da je pričakovati za spomlad splošne balkanske vojne.

Nemški državni kancelar in Heydebrand.

Berolin, 14. novembra. »Vossische Zeitung« poroča, da je poslal Heydebrand državnemu kancelarju Bethman - Hollweg svoje zastopnike ter ga pozval na dvboj.

Perzija.

Berolin, 14. novembra. Iz Teherana poročajo, da je sklenil perzijski parlament, ostati tako dolgo skupaj, da bo novi parlament izvoljen. Parlament odklanja odstop sedanjega regenta. Perzija je brez kabineta. Reakcija napreduje.

Revolucija na Kitajskem.

London, 14. novembra. Iz Tientsina poročajo, da je v Peking v vse narobe. Madžuji so sklenili uprizoriti velikansko krvoprelitje. Iz Vladivostoka je 1500 kozakov na potu v Peking. Kitajski dvor je pobegnil v Mandžurijo.

Hmelj.

Norimberg, 14. novembra. 250, 300. Kupčija neizpremenjena, mirna; cene stalne.

Italijansko-turška vojna.

Akeija italijanske vojne mornarice.

Solun, 14. novembra. Danes ponoči so videli tu tri italijanske vojne ladje, ki so priplule do polotoka Kasandre, ter obsvetljevale s svojimi metalci luči pristanišče Atilo in končno odplule proti rtu Kasandra. Turške oblasti pošiljajo v utrdbe municijo in razdeljujejo med prebivalstvo orožje.

Afriško bojišče.

Carigrad, 14. novembra. Iz Tripolisa poročajo, da so Turki in Arabci napadli zopet Bumelijano. Izid boja še ni znan.

Pariz, 14. novembra. Iz Carigrada poročajo, da se je Italijanom posrečilo obkoliti nekatere manjše turške čete in jih premagati. Uradno hočejo vedeti, da so bili Italijani zavrženi.

Proti zrakoplovom.

Carigrad, 14. novembra. Turški artileriji se je posrečilo, pred Tripolisom ustreliti v letalni stroj, ki je rekonosiral turške pozicije. Letalni stroj je padel na zemljo in so ga Turki zaplenili.

Proti vojni.

London, 14. novembra. Mnogo angleških parlamentarcev pripravlja memorandum, ki obsoja postopanje Italijanov v Tripolitani.

Egejsko morje.

Carigrad, 14. novembra. Vesti, da se je italijanska flota pojavila v Egejskem morju, se dementirajo. Vlada je odredila mobilizacijo v Djakovskem okraju.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke.

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarsko znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočnem pismu pa 35 vinarsko znamko) na: **Kmečko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10.** Ob sebi umevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Književnost.

— Učna knjiga francoskega jezika, II. del. Spisal Friderik Juvačić, profesor na c. in kr. mornarski akademiji na Reki. Cena mehko vezanemu K 350. — Ta v prvi vrsti za srednješolski pouk namenjena in v to svrhu ministerijalno odobrena knjiga je poleg Vodnikove francoske slovnice edino slovensko učno sredstvo za pouk v tem najbolj razširjenem svetovnem jeziku. Knjiga ni le znanstvenega stališča priporočljiva, ampak tudi izredno praktična, ker se v prvi vrsti ozira na živi jezik, na konverzacijo, in omejuje slovniško tvarino na neobhodno potrebno minimum, stališče, ki je edino pravo in ki popolnoma odgovarja duhu modernejezikovnega pouka. Ker je, osebno v prvem delu, povsod dodana zelo lahko umljiva izgovarjava, je knjiga tudi za samouke s priložnim porabna.

Gospodarsivo.

Hranilnični vestnik.

Želje hranilnic, kolikor se tičejo premembne o predpisih pridobitne in prihodnine.

Novi davčni zakon nalaga hranilnicam toli težka bremena, da ne morejo izpolnjevati svoje vzvišene naloge v smislu določenih regulativ (dvornega dekreta z dne 2. septembra 1844). Ta regulativ označuje hranilnice obče koristne naprave in določa v § 1: »da je namen hranilnicam, dajati manj premožnim slojem priliko, da se jim mali prihranki varno hranijo, obrestujejo in vedno pomnožujejo, s tem pa da se oživlja duh delavnosti in varčnosti.« Da se prihranki res varno hranijo, to nas uči zgodovina hranilnic, kajti navzlic mnogim gospodarskim katastrofami v državi ni do danes niti eden vlagatelj izgubil niti vinarja, zaupanege hranilnicam. Leta 1907. so imele vse (639) avstr. hranilnice 5.077.304.571 vlog, a svojega imetka z rezervnimi zakladi vred 392.641.141 K. Darovale pa so v obče koristne in dobrodelne namene za leto 1907. 11.502.719 K.

Jugoslovanske hranilnice so mlada ustanova. Vse skupaj imajo danes 72 milijonov kron vlog. Izmed 22 jugoslovanskih hranilnic morejo le tri dajati primerne vsote v obče koristne namene. Novi davčni zakon zahteva ogromne žrtve, na leto čez 70.000 K, kar je glavni vzrok, da ne morejo blagotvorno delovati. Še daleč je torej doba, da bodo tudi jugoslovanske hranilnice mogle »raditi ubožnice, šole, vodovode ali sploh pospeševati obče koristne naprave.

Ogromni davki ovirajo torej vse hranilnice, da ne morejo svojega delovanja na polju človekoljubja razširjati, osebno pa to čutijo male in mlade hranilnice.

Kadar se bode razpravljalo o načrtu o prenosu davčnega ona

s 25. oktobra 1896. št. 220 drž. zak., ima se odpraviti olajšava, katero uživajo obresti vrednostnih papirjev, ki so bili s posebnimi zakoni oproščeni vseh davkov, in na podlagi katerih so finančni organi dolžni izločevati obresti iz zaklada za pridobitni davek. Skrbeti bode torej treba, da se predloga vlade v tej smeri ne sprejme, nego da se deluje, da bi se ta privilegij gotovim vrednostnim papirjem dan raje jasneje v noveli zakona določil tako, da ga finančni organi ne bi mogli izpodbijati in da bi se hranilnice obvarovale neprestanih pritožb do upravnega sodišča.

Po § 100, odstavek 10. davčnega zakona velja po višini davek v zvezi z davčnega dobička prikrojena naslednja davčna stopnja:

pri čistem dobičku do 20.000 K inkl.	3%
več nego 20.000 do 200.000 K inkl.	5%
več nego 200.000 do 400.000 K inkl.	7 1/2%
več nego 400.000	10%

Ta stopnja je zelo strma, ker zelo obdačuje najmanjše hranilnice. Ravno v naših pokrajinah, kjer imamo največ malih hranilnic, ne morejo se te hranilnice razvijati, da bi mogle vzbujaati misel za varčnost in ljubav do dela, da bi si mogle napravljati zaklade in čimprej izvrševati svojo nalogo in kaj storiti za obče koristne in dobrodelne namene.

Da bi se torej davčni zakon iz l. 1896. preosnoval v nekaterih točkah, smatra Zveza jugoslovanskih hranilnic za potrebno, naprositi po policane kroge parlamentne, da bi izposlovali premembo zakona v naslednjem smeru, da bi se namreč § 94. lit. f. zak. o osebnih davkih odpravil in da bi se odstavek 10. v § 100 tega zakona tako premenil, da bi se glasil:

Za hranilnice velja brez ozira na vrsto obrtnega izvrševanja take davčna stopnja:	
pri čistem dobičku do 10.000 K inkl.	1%
pri čistem dobičku več nego 10.000 do 20.000 K inkl.	2%
več nego 20.000 do 100.000 K inkl.	3%
več nego 100.000 do 200.000 K inkl.	3 1/2%
več nego 200.000 do 300.000 K inkl.	4%
več nego 300.000 do 400.000 K inkl.	5%
več nego 400.000 do 600.000 K inkl.	6%
več nego 600.000 do 800.000 K inkl.	7%
več nego 800.000 do 1.000.000 K inkl.	8%
čez 1.000.000 K	10%

S tem bi se davek malih hranilnic znižal.

Stremimo tudi po drugih premembah, osebno po tem, da bi se znižal rentni davek za 1 %, in poleg drugih stvari po tem, da bi se zneski, vzeti iz rezervnih zakladov, ki so bili napravljeni pred veljavo novega davčnega zakona, ne obdačevali naknadno, ker zakonodavec takega naknadnega obdačevanja ni imel v mislih.

Znano je, da so obresti hranilnih vlog obdačene, od njih se namreč plačuje 1 1/2 % rentni davek ali prihodnina, katero imajo hranilnice vlagateljem zaračunavati in oddajati davčnim uradom. Ker pa bi v praksi to provzročalo mnogo dela in stroškov in osebno radi konkurence bile so hranilnice primorane, da so ta davek prevzele nase, s čimer se je njihova davčna dolžnost zelo zvišala.

Ako preudarimo, da zavodi, ki izdajajo zastavne liste, plačujejo le 1/2 % no prihodnino, to so hranilnice v tem oziru dokaj na slabšem. Ni torej pravično, da bi vlagatelj hranilnice od svojih najmanjših prihrankov, ki so mu edina rezerva za starost ali obolenost, torej iz obresti malih prihrankov, ki ne iznašajo več nego 30 do 50 K, plačeval večji davek, nego tisti, ki ima zastavni list

za 1000 K. Ni torej pravično, da bi hranilnice plačevale rentnino za 1 % višje, nego li zavodi, ki izdajajo zastavne liste, ker so vsi zavodi obče koristni, kateri v smislu zakona žrtvujejo ves čisti dobiček v obče koristne namene in niso zavodi pridobitni, dočim emisijski zavodi ne kažejo tega svojstva.

Tudi drugi zavodi, n. pr. gospodarske zadruge, rajfajzenovke uživajo v tem oziru velike prednosti pred hranilnicami, četudi služijo popolnoma vendarle pridobitnemu stremljenju svojih članov in svojih prebitkov ne darujejo v obče koristne namene kakor hranilnice.

Iz teh razlogov zahtevajo hranilnice, da bi se tudi za nje ustanovile prednosti — najmanj tolikega obsega, da bi dohodninski davek od vložnih obresti iznašal samo 1/2 %, kakor od obrestnega doneska zastavnih listov.

Na ustanovni skupščini Zveze jugoslovanskih hranilnic se je izročila misel, naj bi se slovanski državni poslanci združili in v državnem zboru vzajemno zastopali koristi slovanskih hranilnic. Svaz čeških spojiteljen deluje za to, da se iz krogov čeških poslancev v državnem zboru ustanovi hranilnična interesna zveza, ter se je v ta namen obrnil na Jednotny klub českých poslanců na Vidni, da bi ta le ustvaril tako zvezo poslancev po vzoru drugih državnoborskih interesnih zvez. Tudi Zveza jugoslovanskih hranilnic je storila enak korak in deluje, da bi tudi jugoslovanski poslanci združeno podpirali našo akcijo. Državna zveza nemških hranilnic v Avstriji delovala je in zopet deluje, da bi postavila hranilnično interesno zvezo nemških poslancev v državnem zboru.

V interesu naših hranilnic je torej, da bi tudi jugoslovanski poslanci ustanovili tako hranilnično zvezo poslancev, kateri so še ali so bili v odboru hranilnic ali pa se sploh zanimajo za hranilništvo, eventualno naj bi se združili poljski, češki, srbsko-hrvaški in slovenski državni poslanci v slovansko hranilnično interesno zvezo v državnem zboru. Zvezi tej bi bil namen, da bi branila interese hranilnic, kadarkoli bi to bilo treba, bodisi ob razpravljanju o premembah zakonov, kateri se tudi hranilnice tičejo, ali iz drugih povodov. Ta parlamentarna zveza, ki bi bila v stiku z Zvezami hranilnic, mogla bi res krepko podpirati hranilnice v parlamentu, da bi dosegle nalogo, katero imajo izvrševati.

— Ribji lov v potoku Besnica v Podgradu, politični okraj Ljubljanske okolice, in sicer od izvira do iztokov v Ljubljano, kakor tudi v stranskih dotokih je vzela tovarna barv v Dolu, imetnik gosp. Edmund Jungkunz, od gospoda Jagodice v Ljubljani v najem in je torej sedaj ribji lov v omenjenih vodah vsakemu nepoklicanemu strogo prepovedan.

— Kletarski tečaji. V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopnji. Zaraditega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimajo boljše kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelo drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju - vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakršno se dandanes po svetu zahteva? Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgusnejša pijača! Da imajo ukažljivi priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky pri državni

zvorni kleti v Novem mestu tekom tekoče zime več trdnostnih kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zglašiti naj se takoj pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim prej zglašiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnege vabila vsaj en teden pred pričetkom tečaja obveščen.

— Konfekcijsko blago na prodaj. Vsled neprevzetja leži v Sylos skladišču v Trstu pošiljatev konfekcijskega blaga za ženske in otroke v fakturni vrednosti okroglih 2000 K, ki je bila določena iz Berlina za Aleksandrijo. Izvoz je carine prost, za uvoz je plačati carino. Kdor hoče kupiti, dobi podrobne podatke ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne pri komercialnem oddelku c. kr. državnega železniškega ravnanstva v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 9 III. nadstropje vrata št. 137.

— Dobavni razpis. C. in kr. vojaško oskrbovalno skladišče v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da kupi c. in kr. intendanca 3. voja v Gradcu po trgovskem običaju naslednje množine trdega lesa za kurjavo, in sicer za skladišče v Celovcu 950 kubičnih metrov, za skladišče v Gorici 1420 kubičnih metrov in za skladišče v Pulju 1800 kubičnih metrov. Tozadnje ponudbene razprave se bodo vršile in sicer v Celovcu dne 21., v Gorici dne 24. in v Pulju dne 14. novembra t. l. pri ondodnih c. in kr. vojaških oskrbovalnih skladiščih. Sprejmejo se le pismene ponudbe in morajo najkasneje do 9. ure dopoldne onega dne, katerega se vrše ponudbene razprave, dospeti k navedenemu oskrbovalnemu skladišču. Dobavni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Zelo koristno

je, paziti na to, da v otroški sobi nikdar ne zmanjka Scottove emulzije. Otroci uživajo ta okusen preparat jako radi, včasih celo tako radi da ga sami zahtevajo

Scottova
emulzija

je izvrstno olajševalno sredstvo

proti kašlju

in večkrat preizkušeno varnostno sredstvo proti pogostim prehlajenjem naših malčkov.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka »Scott« je, ki je vpeljana še čez 35 let in jamči za dobro kakovost in učinkovitost.

Cena izvirni steklenici 2 K 50. Dobi se v vsaki lekarni.

Kdor ljubi svoje lasje, in to so zlasti oni, katerih lasje se začnejo redčiti, ali oni, katerim izpadajo lasje pri česanju v preveliki množini, ta si umiva glavo redno s »Pixavonom«. To je nežno tekoče katranovo milo za umivanje glave, kateremu so odvzeli nezdrav duh po katranu na poseben patentirani način. Pixavon ne čisti samo las, ampak učinkuje, ker vsebuje katran naravnost pospešujoče na rast las. Redno negovanje las s Pixavonom je v resnici najboljša metoda za jačjenje las in krepitev kože na glavi.

Pixavon daje krasno peno in se da zelo lahko oprati z glave. Ima jako simpatičen duh in deluje vsled tega, ker vsebuje katran proti parizitemu izpadanju las. Če se ne nekolikokrat umijete s Pixavonom, bo vsak občutil dobrodelne učinke.

Pixavon se napravlja svetel (brezbarven) in temen. V novejšem času se uporablja svetel (brezbarven) Pixavon, kateremu se na poseben način odstrani temna barva. Specifičen učinek je pri obeh preparatih, pri svetlem, kakor pri temnem, isti.

* Katran priporočajo — kot je splošno znano — kot naravnost suvereno sredstvo za negovanje las in kože na glavi. Najznamenitiji dermatologi imajo negovanje las s katranovim milom za najuspešnejše. Tudi v daleko smani Lassarjevi metodi za negovanje las igra uporabljanje katranovega mila važno vlogo.

Umrli so v Ljubljani

Dne 11. novembra: Martin Šterk, mestni jetničar v p. in hišni posestnik, 81 let, Kladezna ulica 9.

V deželni bolnici:

Dne 10. novembra: Frančiška Prevec, hči tovarniškega delavca, 3 leta.

Dne 11. novembra: Fran Kotar, delavec, 67 let. — Andrej Maček, poljski delavec, 64 let.

Dne 12. novembra: Janez Brolih, hlapec, 30 let.

Modni salon
Jvane Schiller
na Sv. Petra cesti šte. 31
priporoča
klobuke vseh vrst.

Popravila vsa točno in ceno!
Čez opoldan odprto. — Žalni
klobuki vedno v zalogi. ::

Naročila za

vizitnice

sprejema

Narodna tiskarna

in

Narodna knjigarna

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepla živce, pogloblja kri in je

rekonvalescentom

in malokrvnim

zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 7000 zdravniških spriceval.“

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje.

Borzna poročila.
Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani.“

Uradni kurzi dunajske borze 14. novembra 1911.

Maloznačni papirji.	Dolar	Mark
4 1/2% majeva renta	91-90	92-10
4 1/2% srebrna renta	95-05	95-25
4% avstr. krona renta	91-80	92-—
4% ogr.	90-75	90-95
4% kranjsko deželno posojilo	92-—	93-—
4% k. o. češke dež. banke	93-—	94-—
Srečke.		
Srečke iz l. 1860 1/2	437-—	449-—
„ 1864	609-—	621-—
„ tiske	303-50	315-50
„ zemeljske l. izdaje	301-75	307-75
„ II.	278-50	284-50
„ ogrske hipotečne	255-50	261-50
„ dun. komunalne	512-—	524-—
„ avstr. kreditne	512-—	524-—
„ ljubljanske	85-—	91-—
„ avstr. rdeč. križa	74-—	80-—
„ ogr.	48-25	54-25
„ bazilika	38-—	42-—
„ turške	242-75	245-75
Devizne.		
Ljubljanske kreditne banke	472-—	474-—
Avstr. kreditnega zavoda	649-50	650-50
Dunajske bančne družbe	541-50	542-50
Južne železnice	110-10	111-10
Državne železnice	732-25	733-25
Alpine-Montan	825-90	824-90
Češke sladkorne družbe	313-50	314-50
Zivnostenske banke	279-50	280-50
Valute.		
Cekini	11-37	11-39
Marke	23-54	23-59
Franki	95-90	96-—
Lire	94-85	95-05
Rubliji	255-—	255-75

Ljubezen gre skozi želodec, zato kuhajte, pecite in pražite samo z jedilno mastjo „Ceres“.

Navodilo, doseči najboljšo čajno surovo maslo! Vzame naj se nekaj rumene voljne jedilne masti »Ceres« (v kockah) in doda ravno toliko bele (v zavitkih). Obe skupaj se raztopi, pri tem se naj pazi, da ne postane mast vroča. Na to se pridene nekaj surove smetane, v silo zadostuje tudi surovo mleko (na 1/2 kg masti »Ceres« pride 1/2 litra smetane). Med tem ko se postavi skledo zaradi hitrejšega ohlajenja v mrzlo vodo, se vse skupaj toliko časa meša, da postane mast zopet trda. Voda, ki jo vsebuje mleko se izloči, jedilna mast »Ceres« pa pridobi okus in duh najboljše čajne surove masla in se tudi lahko kot tako uporablja. Z dodatkom enega jajčega rumenjaka in nekaj soli se kakovost še veliko zboljša. Po tem navodilu pripravljeno »čajno surovo maslo« se sme glavnem voljavnih zakonskih določb samo za domačo potrebo rabiti.

Meteorološko poročilo.
Vidna daljina 3000 m. Srednja vlačna hitr. 30.70 km/h

novemb.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetri	nebo
13.	2. pop. 9. zv.	734.7	11.2	brezvetr. sr. szah.	oblačno. dež.
14.	7. zj.	742.9	9.3	sl. jvzhod.	del. jasno.

Srednja včerašnja temperatura 9.3°, norm. 4.1°. Padavina v 24 urah 3.2 mm.

Osmošolec išče
instrukcije
Poučuje tudi za hrano. — Ponudbe pod „Dijak“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3792

Drva za kurjavo
suha, trda in mehka,
odpadki od stavbnega lesa
se dobe v tovarni V. Seagnettija,
cesta na Rudolfovo železnico številka 16, za državnim kolodvorom. 3848

Sprejme se
izurjen pomočnik

špecerijske stroke
nad 25 let star, ki ima tudi sposobnost za potovanje.

Ponudbe z natančno navedbo dosedanjih služb sprejme pod šifro „Stalnost“ upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3852

Jedilni krompir 4737

belomesnat, v rumenih oblicah 10.000 kg K 660.—, Jedilni krompir, rožnik 10.000 kg K 730.—, Jedilni krompir, modri rožnik 10.000 kg K 620.—, Debele zeljate glave, bele 10.000 kg K 700.—, oziroma po vsakokratnih najnižjih dnevnih cenah iz našega ogrskega nakladališča, naloženo a la rinfusa ali v vrečah, ki jih računamo po lasini ceni. Poleg tega dobavljamo česen, čebulo in semensko čebulico, najfinjši delikatesni med n papriko, za katere pridelke na željo radi postrežemo s specialnimi ponudbami. Ker krompir in zelje dobavljamo z različnih postaj, si pridružujemo, da stavimo ponudbo ranko do ločitvena postaja. Dobavljamo samo izbran krompir. Pogoji: Pol denarja naprej, ostanek po povzetju. Prva segedinska kmetijska zadruga (Szegediner Landw. Gen.) Szeged, Ogrsko.

Zastopnik

ki bi obiskoval detajlerje usnja
se sprejme

ob dobri proviziji. Dopise pod šifro „Trajno“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3849

Na debelo in drobno
po nizkih cenah priporočam svojo bogato založeno 240

trgovino
z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami. 354

Devocionalije
in vse vrste blago za božja pota. Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof
Ernest Jevnikarjev naslednik
Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Povsem izvežban
solicitator
v odvet. in notarskih zadevah samostojen delavec
želi spreminiti službo.
Naslov pod šifro „B“ na uprav. »Slovenskega Naroda«. 3846

Oddasta se takoj v najem
2 skladiščna lokala
pripravna tudi za delavnico.
Vprašati je 3854
na Turjaškem trgu 2, pri hišniku.

Kanarčki
pristni kanarčki (Kadell-roller), domače reje, izvrstni pevci se priporočajo po nizkih cenah, 8, 10, 12 in 20 K.
Franc Omahna, Ljubljana, Mestni trg 10.

Kontorist — stenograf
ali
spretna stenografinja
se sprejme v stalno službo
ali za poludnevno delo. — Ponudbe pod „Kontor“ na uprav. »Slovenskega Naroda«. 3851

Ženitna ponudba.
August 1911' in Remic'
tako so si dve osebi naslavljali svoja pisma. — Ti dve osebi se prosita, naj blagovolita pod šifro »Ne zamudimo« na upravništvo »Slov. Naroda« sporočiti, pod kakšnim naslovom se jima odslej sme dopisovati. Stvar je resna. 3843

Jožef Jezernik
posestnik in gostilničar na Polulah
danes v nedeljo, dne 12. novembra 1911 ob pol 2 uri zjutraj po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, v 77. letu starosti mirno v Gospodu zaspa.
Pogreb predraga pokojnika bo v torek, 14. novembra t. l. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Polule 1, na okoliško pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, 15. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi v Celju.
CELJE, 12. novembra 1911.
Terezija Jezernik roj. Krušič, soproga.
Anica Kukovec roj. Jezernik hči. Dr. Vekoslav Kukovec dež. posl. in odvetnik, zet.
Anica Kukovec, vnukinja.

Skušnjave Tomaža Krmežljavčka
se ravno izide v dveh zvezkih, ki obsegata skupaj 456 strani. Oba zvezka veljata broširana 2 K 40 v, vezana 3 K 20 v pošto 20 v več. Pošilja se samo po povzetju ali če se denar naprej pošlje.
Narodna knjigarna, Ljubljana.

NARODNA TISKARNA
V LJUBLJANI
se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del, kakor: časopisov, knjig, tiskovin za urade, hranilnice in posojilnice, cenikov, okrožnic, računov, jedilnih listov, mrtvaških listov, kuvert, vizitnic itd.
Istotam izhaja dnevnik „Slovenski Narod“, tednik „Slovenski Dom“ in mesečnik „Ljubljanski Zvon“.
Telefon šte. 85

Mladenič
18 let star, ki je ravno sedaj dovršil z dobrim uspehom 2. letnik kmetijske šole, tudi sicer izvežban, želi primerno službo v mestu ali na deželi. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3784

Gostilniška koncesija
se takoj odda.
Zglasiti se je Martinova cesta 38, Ljubljana. 3803

Božična in druga darila
ter seznam drugih porabnih predmetov vseh strok dobite v mojem bogato ilustriranem katalogu s približno 4000 slikami, kateri se pošlje na zahtevanje popolnoma zastonj in poštne prosto. — C. in kr. dvorni dobavitelj
Jan Konrad v Mostu 1179 (Češko).

Išče se v bližini sodišča
nemebllovana ulična soba
Vprašati je v pisarni „Universal“ Ljubljana, Sodna ulica šte. 4. 3840

Poštni urad Stari trg pri Rakekn sprejme takoj izprašano poštno pomočnico ali pomočnika oziroma aspiranta. Dnevnina 2 K 20 v. 3831

Prešernove slike
prodaja in pošilja po poštne povzetju
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kren. 273

V Ljubljani, ob najbolj prometni cesti se proda lepa, nova enonadstropna
hiša
z dobro gostilno in trgovino. Veliki gostilniški prostori, krasen gostilniški in velik zelenjadni vrt. Plačilni pogoji zelo ugodni. 3800
Vprašanja pod šifro: „Trgovska hiša“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Kazensko-pravdni red
z dne 23. maja 1873 št. 119 državnega zakonika z dodatnim
zvršitvenim propisom
in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajčimi.
Trdo vezan 5 K 60 v., po pošti 5 K 80 v.
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Vsaka gospodinja,

katera želi pripraviti dobro kavo, uporablja najraje „pravega Francka“ s kavnim mlinčkom, ki se izdeluje temeljem največje skrbnosti že dolgo let v zagrebški tovarni. Za izborni domači izdelek najtopleje priporočamo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Delniška glavica K 8.000.000. Stritarjeva ulica šte. 2. Rezervni fond 800.000 kren.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.
Promese za bližnja žrebanja: Promesa og. prem. srečke, cela à 16 K, polovica à 9 K. Žrebanje 15. novembra t. l. Glavni dobiček K 240.000.—.
Promese og. hip. srečke à 5 K. Žrebanje 15. novembra t. l. Glavni dobiček K 40.000.—.
Promese zem. srečke I. izd. à 6 K. Žrebanje 16. novembra t. l. Glavni dobiček 90.000 K.
Promese za 1 celo ogrsko premijsko, 1 zem. in 1 hipoteč. srečko skupaj samo 25 K.

Mladenič

s tremi gimn. razredi, star 17 let, vešč slov in nemškega jezika **leže primerno službo.**
Ponudbe blagovili naj se pošiljati: po-
štno ležeče **Turjak**, pod šifro „**Vstajnost**“.

več gostilniških prostorov

v mestu s pohištvo ali brez pohištva
se leže v najem. Sprejme se tudi
gostilna na račun.

Ponudbe na **mestno posredovalnico**
za delo in stanovanja. 3796

Uradniško branilno društvo
v Gradcu, Herrengasse 7, II. nadst.

Osební kredit

3408 in dolgoroka
posojila za ranžiranje

uradnikom, profesorjem, učiteljem,
penzionistom i. dr. pod **najugodnejšimi**
pogoji, eventualno tudi **brez porokov** proti
enkrafnemu plačilu v poročilni obliki.
Mesečni obrok za posojilo 200 K znaša pri
5letnem vračanju 4 K v številu obresti. Pred-
stroškov nikakor. Natančnejše izprospektov
Nadaljna pojasnila daje

Josip Kosem, Ljubljana, Krakovski nasip 22.

Svoji k svojimi Svoji k svojimi
Albert Feldstein
Radeckega cesta 12,
vljudno priporoča svojo 3166
knjigoveznicu.

NEIGE DE FLEURS

nova, znanstveno izdelana
krema za roke in obraz.
Higiensko najboljšo toaletno sredstvo.
Pušica po 60 h in 80 h se dobiva povsod.
Lonček 1 K 60 h. 3331

Zaloga v Ljubljani: **drogerija Cvančara.**

Moderno pohištvo za pisarne in
sobe za gospode.

Glogowsky & Co.
c. in kr. dvorni dobavitelj

Gradec, Joanneumsring. Telefon 384.

Prevzema izdelovanje vsesplošnega pohištva.
Proračune izvršujejo lastni arhitekti.

Naznanilo.

Naznanjam slav. občinstvu in cenj.
svojim naročnikom,
da sem se preselil
na Dunajsko cesto št. 52.

Zahvaljujem se za dosedanje naklonje-
nost in se priporočam za še nadaljna
naročila za sobno slikarstvo in slikanje
napisov in k temu spadajoča dela.

IVAN ŠTRUKELJ
slikar. 3790

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova u. št. 5.
priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najfinjših
kožuhovin,
klobukov,
in čepic.
Blago ceno in solidno.

Hotel
Tratnik
„Zlata kaplja“
Ljubljani 1913
Sv. Petra cesta šte. 27
Lepe zračne sobe.
Priznana fina kuhinja.
Izberne pljache. Nizke cene.
Lepi restavracijski prostori.
Največji restavracijski vrt v Ljubljani

Jurist

z večmesečno sodno prakso 1888
mesta kot
odvetniški koncipient ali notarski kandidat.
Ponudbe pod „**Jurist**“ na uprav.
»Slov. Naroda«. 3788

Najboljši in najpopolnejši klavirji in pianini

se kupijo najceneje proti takojšnjemu plačilu ali na
najmanjše mesečne obroke (tudi v provinciji) samo
naravnost od tvornicarija
HENRIKA BREMITZ
c. kr. dvornega založnika
v Trstu, ulica Tor S. Pietro (Belvedere)
Svetovna razstava v Parizu 1900 najvišje odlikovanje
Avstro-Ogrske za klavirje.
Katalogi in koda. grafi in franko.

Perutnina! Meso! Presno maslo!

Franko na vse strani po poručitvi, vse v poštnih zavetih
po 3 kg: 1 gos za pečenje ali 3-5 piščancev, kapusov ali
rac, acine debelo meso, sveže klanec K 7-20, volovski
in telečje meso, sveže, zadnji konec K 6-70, presno maslo iz
naravnega kravjega mleka K 11-12, za polkrušno zaboječek za
3 kg s presnim maslom K 6-80. — D. Marjanec, Dunajec,
vila Kärntnerhof (Ogrsko). 3776

Stara, že nad 30 let obstoječa

trgovina

z mešaním blagom, letni promet K
70—80000, v velikem kraju na **Gori-**
škem se radi bolezní **odda** pod* jako
ugodnimi pogoji.

Ozira se le na resne kupce. Pov-
prašati je pri uprav. »Slov. Naroda«
pod „**trgovec št. 1000**“.

3841

Kupujte in zahtevajte edino lo

ČINE IN MILITARNI ČINU
je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

13

Inteligenčni izpit za enoletne prostovoljce!

K temu potrebno pripravo podeljuje uspešno podpisani zavod, pri ka-
terem se prično v to svrhu **15. januarja 1. 1912 posebni učni to-**
čajl. — Pojasnila daje 3850

Prvi zagrebški vojaško pripravljalni zavod (Zagreb, Kukovičeva ul. 15).

3836

Prodajalna v najem.

V poslopu meščanske imovine v Ljubljani **se odda 1. avgusta 1912**
v pritličju hišnega trakta na Pogačarjevem trgu ležeča prodajalna s kletjo vred
v najem.

Pismene ponudbe sprejema do vštete 30. novembra 1911 mestni
gospodarski urad, kjer se v uradnih urah dobivajo eventualna pojasnila.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 3. novembra 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. dežele vlade svetnik:
Laschan I. r.

3836

Prva največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

Nikelnasta moška ura z verižico od K 4-50 naprej
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-70
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 44- „
Nikelnasta damska „ z verižico „ „ 8-50
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-50
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 20- „
Uhani zlato na srebro „ „ „ „ „ 1-80
14 kar. zlati uhani „ „ „ „ „ 4-50

Lastna tovarna ur v Svici.
Tovarniška znamka „**Iko**“.

Telefon št. 273. Telefon št. 237.

3836

Anton Šarc, Ljubljana

Izdelovanje perila, pralnica in svetilniškalnica
z električnim obratom priporoča zelo dobro in so-
:: lidno izdelano perilo po nizkih cenah. ::

Opreme za neveste.

Perilo za deklice in dečke za zavode. Platno, šifon
in švicarske vezene se kupijo zelo ugodno, dalje
rjuhe, brisalke, prti, prtiči, nogavice, maje.

Perilo „TETRA“

za gospode in gospe. Kdor trpi na protinu, revma-
tizmu, ischias, naj nosi le to perilo, in bo ta
:: poskušnja vsakega zadovoljila. ::

VZORCI NA RAZPOLAGO.

3836

Proda se v Celju enonadstropna hiša

na lepem prostoru, v kraju kjer se mesto sedaj začenja razvijati. V hiši je 5 stanovanj.
Naj se ogledajo slovenski kapitalisti, da ostane hiša v slovenskih
rokah. Cena je 35.000 K. — Pismena in ustmena nadaljna pojasnila daje:
upravníštvo „**Narodnega Lista**“ v Celju, Dolgopolje šte. 1. 3829

Danes, v torek se je otvorila

„**Prva ljubljanska higijenična mlekarna**“

v Singarjevi ulici 1. — Palača meščanske imovine.

Zajamčeno polnomastno mleko in mlečni izdelki.

3835

Krompir

najboljše kakovosti, zdrav in brezhiben, debel ter srednje debelosti. — Vedna zaloga.

Oddaja v vsaki množini

od 200 kg dalje tudi cele vagone po prav solidni nizki ceni tvrdka

IV. A. Hartmann nasl. A. Tomažič

in v Ljubljani, Marije Terezije cesta. 3829

3829

Priložnost za dober nakup!

Dobil sem pod polovično ceno veliko partijo dolgih,
krasnih raglanov za dame, katere tudi pod isto
ceno oddam. Komad za 40 K stane samo 20 K.

Ogromna zaloga izgotovljenih oblek, raglanov, po-
vršnikov ter zimskih sukenj za gospode in dečke.
Solidna postrežba. Priznana nizke cene!

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

3829

Hotel

Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljani 1913

Sv. Petra cesta šte. 27

Lepe zračne sobe.

Priznana fina kuhinja.

Izberne pljache. Nizke cene.

Lepi restavracijski prostori.

Največji restavracijski vrt v Ljubljani

3829